4 ระบบบริหารงานบำรุงทางหลวง (TPMS)

4.1 การพัฒนาสถาปัตยกรรมของระบบ TPMS

สถาปัตยกรรมของระบบ TPMS เดิมเป็นรูปแบบ Two – Tiers ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้ใช้งานจะส่งคำสั่งจากเครื่องลูกข่าย (Client) เรียกข้อมูลจากเครื่องแม่ข่าย (Database Server) โดยตรง มาเป็นรูปแบบ Three -Tiers โดยมี Application Server เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระบบสำหรับการสืบเรียกข้อมูลระหว่างเครื่องลูกข่ายและเครื่องแม่ข่ายมาประมวลผล ทั้งนี้ลักษณะการประมวลผลเพื่อวิเคราะห์แผนงานและงบประมาณซ่อมบำรุงนั้นยังคงใช้ทรัพยากรของเครื่องลูกข่ายในการประมวลเหมือนเดิม ซึ่งภาพรวมและองค์ประกอบของระบบ TPMS นี้ ได้แก่ Client Application Server และ Database Server แสดงดังรูปที่ 3.1

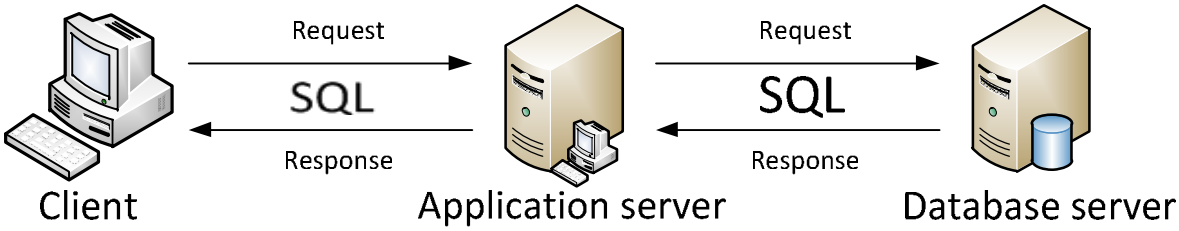

รูปที่ 4.1 สถาปัตยกรรมของระบบ TPMS

จากรูปที่ 4.1 ลักษณะการทำงานของระบบมีรายละเอียดขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เครื่องลูกข่ายจะติดต่อผ่าน Application server ทำให้ระบบสามารถรองรับปริมาณเครื่องลูกข่ายได้เพิ่มมากขึ้น แทนที่เครื่องลูกข่ายจะติดต่อกับเครื่อง Database Server ที่ทำงานเป็นฐานข้อมูลกลางโดยตรง
2. การติดต่อระหว่าง Application Server กับเครื่องแม่ข่ายฐานข้อมูลจะเป็นแบบ Request/Response ภายใต้โปรโตคอลแบบ TCP/IP โดยที่ข้อมูลที่ส่งระหว่าง Application Server กับ Database Server จะใช้มาตรฐาน SQL (Structured Query Language) ซึ่งเป็นมาตรฐานการติดต่อสื่อสารระหว่างเครื่องลูกข่ายกับเครื่องแม่ข่ายในปัจจุบัน
3. ความปลอดภัยของระบบจะปลอดภัยมากขึ้น เนื่องจากพอร์ตที่เครื่อง Database Server จะอนุญาตให้เฉพาะเครื่อง Application Server เข้าได้เพียงเครื่องเดียว ดังนั้นจึงไม่มีผู้ใช้อื่นสามารถ

เข้าถึง Database Server ได้ นอกจากนั้น Application Server จะมีการตรวจสอบสิทธิของเครื่องลูกข่ายก่อนดึงข้อมูลจากเครื่องแม่ข่ายฐานข้อมูล

4.2 โครงสร้างฐานข้อมูลของระบบ TPMS

โครงสร้างฐานข้อมูลของระบบ TPMS เป็นตารางข้อมูลหนึ่งที่จัดเก็บอยู่ในระบบฐานข้อมูลกลาง (CRDB) ซึ่งใช้ชื่อตารางว่า TPMS2010 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.) โดยเป็นการประมวลผลจากข้อมูลโครงข่ายทางทุกๆ 25 เมตรและสร้างเป็นตารางข้อมูลความละเอียดทุกๆ 1 กิโลเมตรเพื่อให้ระบบ TPMS สืบเรียกนำไปใช้ สำหรับการสืบเรียกตารางข้อมูลดังกล่าวนั้น ผู้ดูแลรักษาระบบ TPMS ควรปรับปรุงให้มีความทันสมัยก่อนการวิเคราะห์เสมอ เนื่องจากเมื่อมีการสืบเรียกข้อมูลโครงข่ายทางเสร็จเรียบร้อย ข้อมูลจะถูกบันทึกใน Database Server ของระบบ TPMS เพื่อทำหน้าที่ในการส่งต่อข้อมูลไปยังเครื่องประมวลผลในแต่ละหน่วยงาน (Client) ซึ่งหากข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกลาง (CRDB) มีการเปลี่ยนแปลง แต่ผู้ดูแลรักษาระบบ TPMS ไม่ปรับปรุงให้ข้อมูลสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันก็จะส่งผลให้ ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากระบบ TPMS คลาดเคลื่อนไปด้วย ในส่วนของสืบเรียกข้อมูลโครงข่ายทางผู้ดูแลระบบ TPMS สามารถดำเนินการได้จากหน้าจอการจัดการข้อมูลของโปรแกรม TPMS ตามขั้นตอนดังนี้

1. เลือกโครงข่ายทางที่ต้องการปรับปรุง ในระดับประเทศ หรือ ระดับสำนัก หรือ ระดับแขวง
2. กรอกข้อมูล ชื่อ Hostname ชื่อ Database ชื่อผู้ปรับปรุง รหัสผ่าน ชื่อ port และปีฐาน
3. กดปุ่ม ดึงข้อมูล แสดงดังรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 หน้าจอการจัดการข้อมูลโครงข่ายทาง

4.3 องค์ประกอบของระบบ TPMS

ระบบ TPMS ประกอบไปด้วยแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณบำรุงทางได้แก่ แบบจำลองการเสื่อมสภาพของสายทาง (Deterioration Model) แบบจำลองผลกระทบจากการซ่อมบำรุง (Road Work Effect Model) แบบจำลองผลกระทบต่อผู้ใช้ทาง (Road User Effect Model) แบบจำลองทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social & Environmental Model) และการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ (Economic Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการซ่อมบำรุงและจัดลำดับความสำคัญของโครงการซ่อมบำรุง ซึ่งแบบจำลองทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน แสดงดังรูปที่ 4.3 โดยการวิเคราะห์แผนและงบประมาณในการซ่อมบำรุงเริ่มจากการเตรียมข้อมูลนำเข้าที่จำเป็นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ข้อมูลสายทาง ข้อมูลตัวแทนยานพาหนะ และข้อมูลมาตรฐานการซ่อมบำรุงของกรมทางหลวง จากนั้นเป็นการวิเคราะห์สภาพความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของผิวทาง ซึ่งในส่วนของแบบจำลองการเสื่อมสภาพความของสายทางนั้น จะวิเคราะห์และทำนายค่าดัชนีความขรุขระสากล (IRI) เมื่อสามารถทำนายสภาพผิวทางได้แล้ว ลำดับต่อมาเป็นการเลือกวิธีการซ่อมบำรุง โดยใช้แบบจำลองผลกระทบจากการซ่อมบำรุงที่พัฒนาขึ้นเป็นตัวกำหนดสภาพผิวทางหลังการซ่อมและค่าใช้จ่ายในการซ่อม ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพผิวทางของทั้ง 2 แบบจำลองนี้จะถูกส่งไปยังแบบจำลองผลกระทบต่อผู้ใช้ทาง เนื่องจากค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางจะแปรผันตามสภาพผิวทาง โดยที่ข้อมูลความเสียหายหลักที่ใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางคือค่า IRI เมื่อ IRI มีค่าสูงจะส่งผลให้อัตราการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซ่อมบำรุง และค่าเสื่อมของยานพาหนะสูงตามไปด้วย ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณอัตราการใช้เชื้อเพลิงหรืออัตราการสึกหรอต่างๆ นั้น จะถูกนำไปวิเคราะห์ต่อในแบบจำลองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยจะคำนวณปริมาณควันพิษและการใช้พลังงานที่เกิดขึ้นในสายทางนั้นๆ นอกจากนี้ค่า IRI ยังส่งผลกระทบต่อความเร็วที่ใช้ในการเดินทาง ดังนั้นหากพิจารณาเรื่องของมูลค่าเวลาการเดินบนสายทางที่มีค่า IRI สูง ผู้ใช้จะใช้เวลาเดินทางนานกว่าส่งผลให้มีต้นทุนมูลค่าเวลาในการเดินทางมากกว่า

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้ทางจะเกิดขึ้นเมื่อสภาพผิวทางดีขึ้นหลังจากได้รับการซ่อมบำรุง โดยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนี้จะคำนวณจาก ผลต่างของค่าใช้จ่ายผู้ใช้ทางในกรณีที่สายทางได้รับการซ่อมบำรุงและไม่ได้ซ่อมบำรุง เมื่อสามารถประเมินผลประโยชน์ของการซ่อมสายทางได้แล้ว ลำดับถัดมาจะเป็นการวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าในการซ่อมบำรุง เนื่องจากสายทางส่วนใหญ่ของกรมทางหลวงมีปริมาณการจราจรสูง จึงส่งผลให้ผลประโยชน์หลังการซ่อมของสายทางสูงตามปริมาณการจราจรไปด้วย ดังนั้นจึงเหมาะสมที่จะนำการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการวิเคราะห์ในส่วนอื่นๆ โดยดัชนีที่ใช้ชี้วัดความคุ้มค่าคือ อัตราส่วนผลประโยชน์ที่ผู้ใช้ทางได้รับหลังจากการ

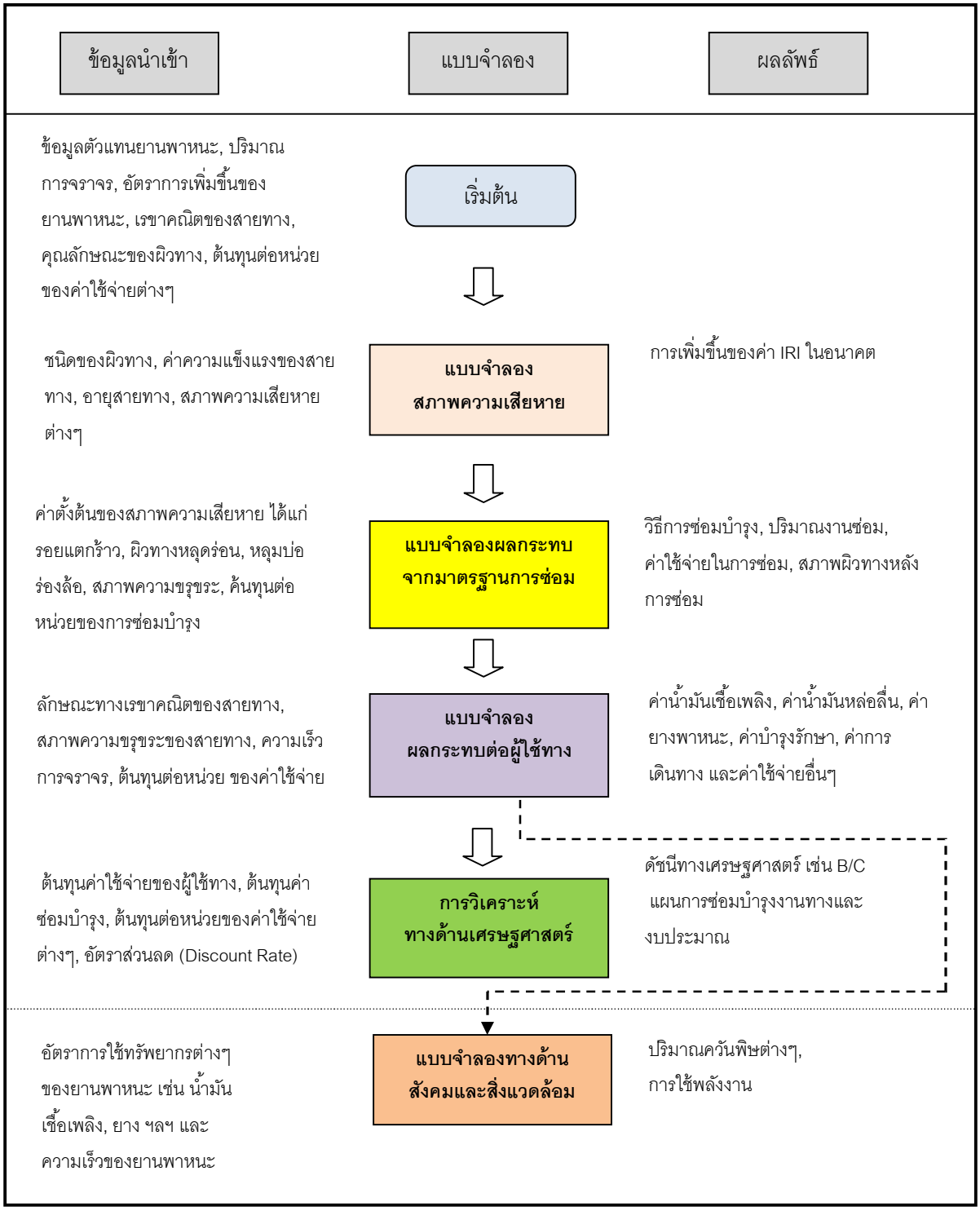

รูปที่ 4.3 ความเชื่อมโยงของแบบจำลองต่างๆ ในการวิเคราะห์งบประมาณบำรุงทาง

ซ่อมต่อต้นทุนในการซ่อมบำรุง (B/C) และในลำดับสุดท้ายของการวิเคราะห์แผนและงบประมาณในการซ่อมบำรุงจะเป็นการวิเคราะห์หาแผนการซ่อมที่เหมาะสมที่สุด (Optimization) ภายใต้เงื่อนไขงบประมาณหรือค่า IRI เป้าหมายที่จำกัด

4.4 การพัฒนาโปรแกรมสำหรับวิเคราะห์ผิวทางคอนกรีตในระบบ TPMS

การพัฒนาให้ระบบ TPMS สามารถวิเคราะห์สภาพความเสียหายของผิวทางคอนกรีตนั้น คณะที่ปรึกษาได้ศึกษารูปแบบความเสียหายของผิวทางคอนกรีต โดยคัดเลือกพารามิเตอร์ที่สำคัญในการวิเคราะห์ ลำดับต่อมา คือ พัฒนาแบบจำลองการเสื่อมสภาพของผิวทางคอนกรีตโดยอ้างอิงแบบจำลองจาก HDM-4 จากนั้นได้การศึกษาร่วมกับคณะกรรมการของกรมทางหลวงเพื่อกำหนดวิธีการซ่อมบำรุงผิวทางและผลกระทบหลังการซ่อมที่เหมาะสม แสดงภาพรวมของการพัฒนาดังรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 ขั้นตอนการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์สภาพสายทางคอนกรีตในระบบ TPMS

4.4.1 สรุปรูปแบบความเสียหายและการจัดเก็บข้อมูลของผิวทางคอนกรีต

จากการศึกษาประเภทความเสียหายของผิวทางคอนกรีตพบว่า ข้อมูลสภาพผิวทางคอนกรีตที่จำเป็นในการสำรวจและนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางของ TPMS เพื่อนำไปวิเคราะห์แผนงานบำรุงรักษานั้น ประกอบด้วยลักษณะความเสียหาย 13 ประเภท ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพผิวทางคอนกรีตที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลกลางของ TPMS

ลำดับ	รูปแบบความเสียหาย	หน่วยการวัด
1	ดัชนีความขรุขระสากล (IRI)	เมตร/กม.
2	การแตกตามขวางและรอยแตกตามแนวทแยงมุม (Transverse and diagonal cracks)	จำนวนแผ่น/กม.
3	รอยเลื่อนต่างระดับ (Faulting)	จำนวนแผ่น/กม.
4	รอยบิ่นกระเทาะที่รอยต่อ (Spalling)	ร้อยละของการบิ่นที่รอยต่อตามขวาง
5	การแตกตามยาว (Longitudinal cracks)	จำนวนแผ่น/กม.
6	รอยแตกที่มุม (Corner breaks)	จำนวน/กม.
7	วัสดุยาแนวรอยต่อเสียหาย (joint seal damage)	เสียหาย/ไม่เสียหาย
8	รอยปะซ่อม (Patching)	ตารางเมตร
9	Microtexture	MPD
10	ความเสียหายไหล่ทาง	เมตร
11	โพรงใต้แผ่นคอนกรีต (Voids)	จำนวน/กม.
12	Hi-cracking (มีรอยแตกมากกว่า 1 จุด หรือ มีรอยแตกและมีความเสียหายประเภทอื่นรวมอยู่ในแผ่นนั้นด้วย)	จำนวนแผ่น/กม.
13	Low-cracking (มีรอยแตกเพียง 1จุด โดยไม่มีความเสียหายประเภทอื่นรวมอยู่ด้วย)	จำนวนแผ่น/กม.

สำหรับการทำนายสภาพความเสียหายของผิวทางคอนกรีตนั้น นอกจากพารามิเตอร์สภาพสายทางที่ต้องจัดเก็บดังกล่าวข้างต้น ข้อมูลประวัติการซ่อมและอายุของสายทางเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์หลักในแบบจำลองการทำนายความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นคณะที่ปรึกษาจึงได้สรุปและออกแบบเพิ่มเติมให้จัดเก็บข้อมูลประวัติการซ่อมบำรุงของสายทางคอนกรีตดังนี้

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลประวัติของสายทางคอนกรีต

ลำดับ	ชื่อข้อมูล	หน่วย
1	ปีที่ก่อสร้าง	ปี พ.ศ.
2	ปีซ่อมล่าสุด บูรณะผิวทาง รหัส 4200	ปี พ.ศ.
3	ปีซ่อมล่าสุด งานเปลี่ยนวัสดุรอยต่อ รหัส 2400	ปี พ.ศ.
4	ปีซ่อมล่าสุด งานซ่อมวัสดุรอยต่อ รหัส 1121	ปี พ.ศ.
5	ปีซ่อมล่าสุด งานซ่อมผิวคอนกรีต รหัส 3400	ปี พ.ศ.

4.4.2 แบบจำลองการเสื่อมสภาพของผิวทางคอนกรีต (Deterioration Model)

การคาดการณ์ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นบนผิวทางคอนกรีตรวมไปถึงการทำนายความเรียบของผิวทางคอนกรีตในระบบ TPMS ได้ใช้สมการตามคู่มือของ HDM-4 ซึ่งเป็นสมการสำหรับผิวทางคอนกรีตแบบมีเหล็กเสริม Jointed Reinforced Concrete Pavement (JRCP) โดยได้แบ่งรูปแบบความเสียหายและระดับการให้บริการของผิวทางออกเป็น 5 รูปแบบหลัก คือ

1. การแตกตามขวาง (Transverse Cracking) แสดงดังรูปที่ 4.5
2. รอยเลื่อนต่างระดับของผิวทาง (Faulting) แสดงดังรูปที่ 4.6
3. การบิ่นกะเทาะที่รอยต่อ (Spalling) แสดงดังรูปที่ 4.7
4. ระดับการให้บริการ (Present Serviceability Rating: PSR)
5. ดัชนีความขรุขระสากล (International Roughness Index: IRI)

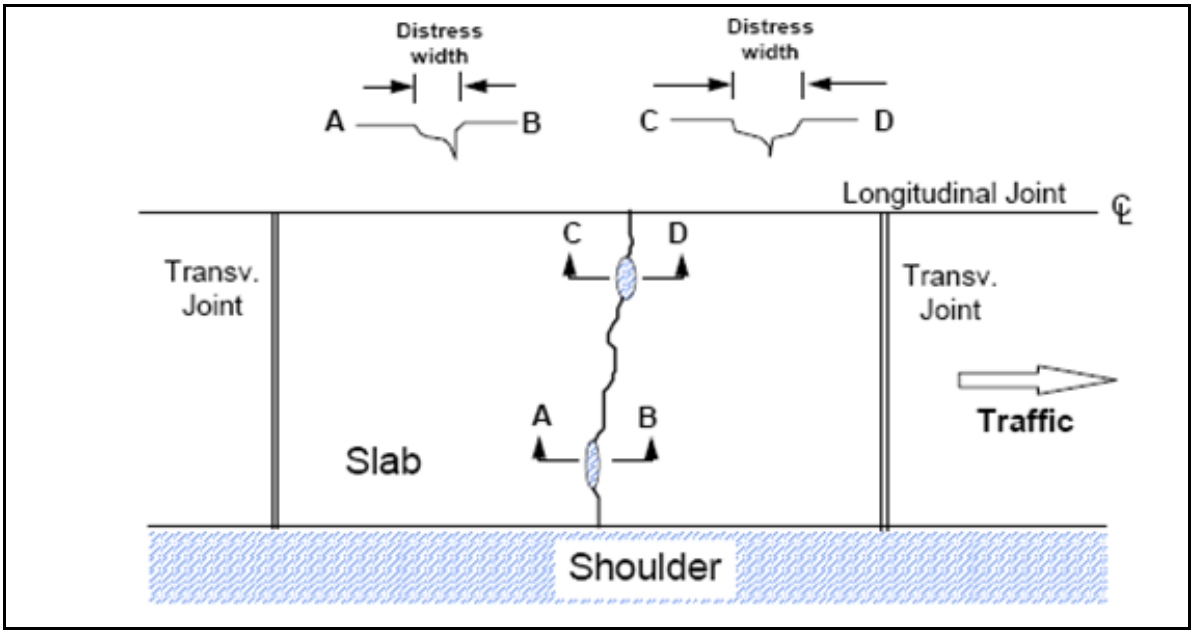

รูปที่ 4.5 รอยแตกตามขวาง (Transverse Cracking), ที่มา: HDM-4 volume 4 หน้า C3-7

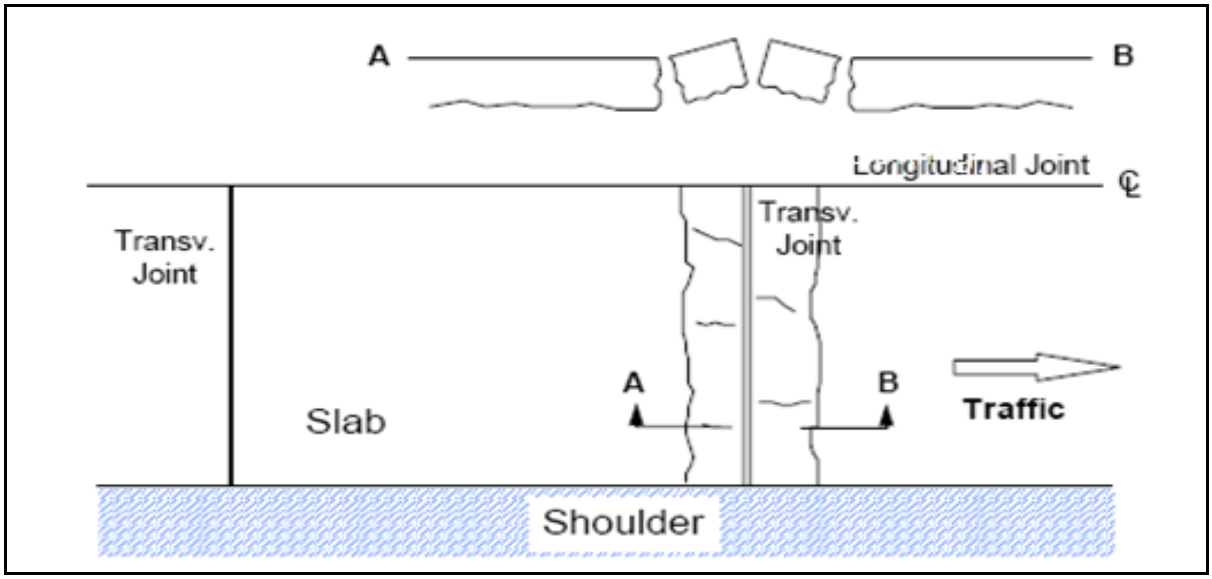

รูปที่ 4.6 รอยเลื่อนต่างระดับของผิวทาง (Faulting), ที่มา: HDM-4 Volume 4 หน้า C3-8

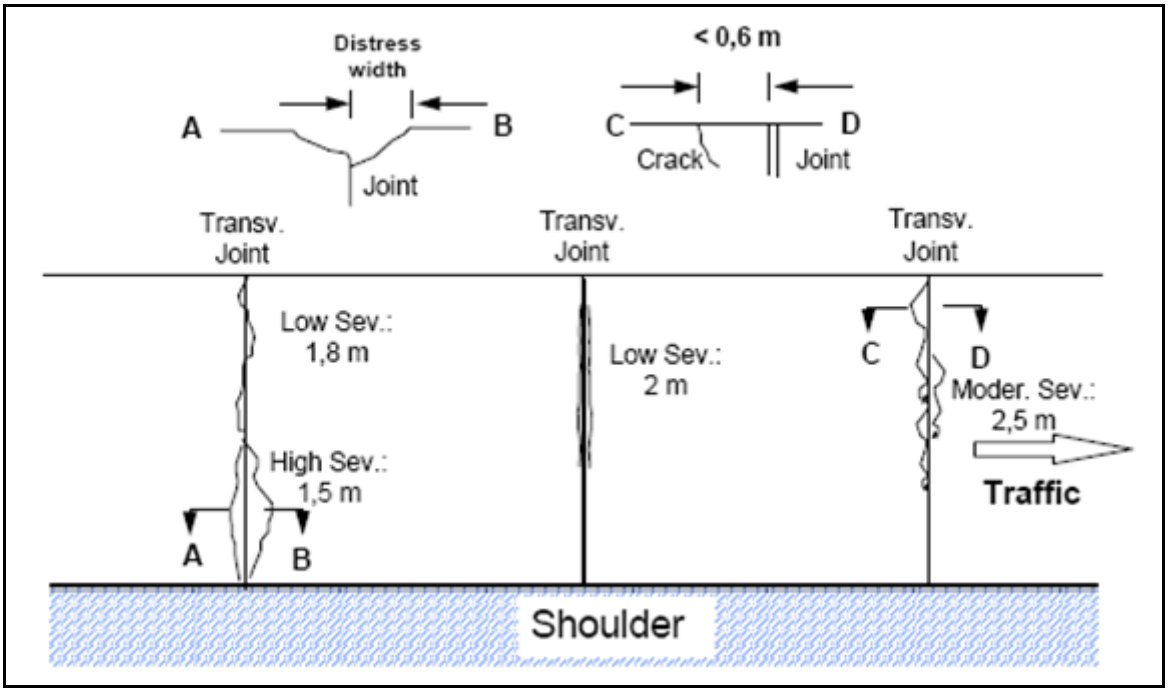

รูปที่ 4.7 การบิ่นกะเทาะที่รอยต่อ (Spalling), ที่มา: HDM-4 Volume 4 หน้า C3-9

ซึ่งรายละเอียดของสมการการคาดการณ์ความเสียหายตามรูปแบบของ HDM-4 Deterioration Model มีดังนี้

4.4.2.1 การคาดการณ์การแตกร้าวตามแนวขวาง (DCRACK) ในผิวทางคอนกรีต

$$DCRACK = Kjr_c * AGE^{2.5} * [6.88 * 10^{-5} * FI / SLABTHK + NE4 * (0.116 - 0.073 * BASE) * (1-exp (-0.032 * MI) * exp(7.5518-66.5 * PSTEEL-(1 - 5*PSTEEL) * E_c * 10^{-6}] \quad ...(4.1)$$

โดยที่

DCRACK	คือ จำนวนรอยแตกตามขวางต่อไมล์
AGE	คือ อายุของผิวทางตั้งแต่ก่อสร้าง
FI	คือ ดัชนีเยือกแข็ง
SLABTHK	คือ ความหนาผิวทางคอนกรีต (นิ้ว)
NE4	คือ จำนวนเพลามาตรฐานสะสมต่อช่องจราจรตั้งแต่เริ่มใช้ผิวทาง
BASE	คือ ประเภทของชั้นพื้นทาง
MI	คือ ดัชนีความชื้น
PSTEEL	คือ ร้อยละของเหล็กเสริมตามยาว
Ec	คือ โมดูลัสยืดหยุ่นของคอนกรีต (psi)

Kjrc คือ ค่าปรับแก้การแตกตามแนวขวาง(มาตรฐาน = 1.0)

โดยตัวแปรที่เปลี่ยนแปลง คือ ปริมาณรถบรรทุกเท่านั้น ส่วนค่าของตัวแปรอื่นๆ ใช้ค่ามาตรฐาน ตามตารางที่ 4.3 และสำหรับการนับจำนวนรอยแตกได้กำหนดเพิ่มเติมให้มีจำนวนรอยแตกมากสุดได้เพียง 1 รอยแตกต่อผิวทางคอนกรีต 1 แผ่น (ยาว 10 เมตร) ซึ่งคำนวณได้ว่าจะมีจำนวนรอยแตกสูงสุดอยู่ที่ 160 รอยแตกต่อไมล์

4.4.2.2 การคาดการณ์การเลื่อนตัวของรอยต่อ (TFAULT)

$$FAULT = Kjr_f * NE4^{0.25} * [0.0628 * (1-Cd) + 3.673 * 10^{-9} * BSTRESS^2 + (4.116 * 10^{-6} * JTSPACE^2 + 7.466 * 10^{-10} * FI^2 * PRECIP^{0.5} - (0.009503 * BASE - 0.01917 * WIDENED + 0.0009217 * AGE)] \quad ...(4.2)$$

โดยที่

FAULT	คือ รอยเลื่อนต่างระดับโดยเฉลี่ยของผิวทางตามขวาง (นิ้ว)
NE4	คือ จำนวนเพลามาตรฐานสะสมต่อช่องจราจรตั้งแต่เริ่มใช้ผิวทาง
Cd	คือ สัมประสิทธิ์ การระบายน้ำตาม AASHTO
BSTRSS	คือ หน่วยแรงแบกทานสูงสุดของคอนกรีต(psi)
JTSPACE	คือ ระยะห่างระหว่างรอยต่อโดยเฉลี่ย (ฟุต)
FI	คือ ดัชนีเยือกแข็ง
PRECIP	คือ อัตราการระเหยเฉลี่ยต่อปี (นิ้ว)
BASE	คือ ประเภทของชั้นพื้นทาง
WIDENED	คือ ลักษณะการขยายความกว้างผิวทาง
AGE	คือ อายุของผิวทางตั้งแต่ก่อสร้าง
Kjrf	คือ ตัวประกอบการสอบเทียบ (มาตรฐาน = 1.0)

ในการคำนวณรอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยนั้นสมการคาดการณ์อาจให้ผลการคำนวณค่ารอยเลื่อนที่ลดลงเมื่อเวลาผ่านเลยไปในระยะยาว ซึ่งไม่สมเหตุสมผลนักในทางปฏิบัติดังนั้นในการคำนวณคาดการณ์ค่ารอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยในระบบ TPMS ได้กำหนดให้ผลการคำนวณค่ารอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยในปีที่คาดการณ์จะต้องไม่น้อยกว่าค่ารอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยของปีที่ก่อนหน้า หากคำนวณได้ค่าน้อยกว่าก็ให้ใช้ค่ารอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยของปีที่คาดกาณ์มีค่าเท่ากับค่ารอยเลื่อนต่างระดับเฉลี่ยของปีก่อนหน้า

4.4.2.3 การคาดการณ์การกระเทาะร่อนของรอยต่อ (SPALL)

$$SPALL = Kjr_s * AGE^3 * JTSPACE * 10^{-5} * [1.94 * DWLCOR + 8.819 * BASE * (1-PREFSEAL) + 7.01 * FI * 10^{-3}] \quad ...(4.3)$$

โดยที่

SPALL	คือ ร้อยละของการบิ่นที่รอยต่อตามขวาง
AGE	คือ อายุของผิวทางตั้งแต่ก่อสร้าง
JTSPACE	คือ ระยะห่างระหว่างรอยต่อโดยเฉลี่ย (ฟุต)
DWLCOR	คือ การป้องกันการกัดกร่อนของเหล็กเดือย
BASE	คือ ประเภทของชั้นพื้นทาง
PREFSEAL	คือ ลักษณะปัจจุบันของการผนึกร่องรอยต่อ
FI	คือ ดัชนีเยือกแข็ง
Kjrs	คือ ตัวประกอบการสอบเทียบ (มาตรฐาน = 1.0)

4.4.2.4 การคาดการณ์ดัชนีความขรุขระสากลของผิวทางคอนกรีต (RI) โดยคำนวณจากค่า PSR และสมการการคาดการณ์ค่า PSR

$$RI = Kjr_r [-\log_e (0.2 * PSR_t / 0.0043)] \quad ...(4.4)$$

โดยที่ $PSR_t = 4.165 - 0.06694 * TFAULT^{0.5} - 0.00003228 * DCRACK^2 - 0.1447 * SPALL^{0.25}$

PSR	คือ ระดับการให้บริการในปีที่สนใจ
TFAULT	คือ รอยเลื่อนต่างระดับทั้งหมดต่อ 1 ไมล์ (นิ้ว/ไมล์)
DCRACK	คือ จำนวนรอยแตกตามขวางต่อไมล์
SPALL	คือ ร้อยละของการบิ่นที่รอยต่อตามขวาง

TFAULT สามารถคำนวณได้จากสมการดังนี้

$$TFAULT = \frac{FAULT * 5280}{JTSPACE}$$

โดยที่

TFAULT	คือ รอยเลื่อนต่างระดับทั้งหมดต่อ 1 ไมล์ (นิ้ว/ไมล์)
FAULT	คือ รอยเลื่อนต่างระดับโดยเฉลี่ยของผิวทางตามขวาง (นิ้ว)
JTSPACE	คือ ระยะห่างระหว่างรอยต่อโดยเฉลี่ย (ฟุต)

คำอธิบายสำหรับตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการคาดการณ์ความเสียหายของผิวทางคอนกรีตแบบ Jointed Reinforced Concrete Pavement ได้รวบรวมไว้ในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 4.3 รายละเอียดตัวแปรในสมการการคาดการณ์ความเสียหาย

No	ตัวแปร	Description	คำอธิบาย	หน่วย
1	AGE	number of year since pavement construction	อายุหลังการก่อสร้าง	ปี
2	alpha	thermal coefficient of concrete	สัมประสิทธิ์ อุณหภูมิของ คอนกรีต	ไม่มีหน่วย
3	BASE	base type: 0 if not stabilised; 1 if stabilized	ค่าแสดงชนิดพื้นทาง	ไม่มีหน่วย
4	BETA	relative stiffness of the dowel-concrete system	สติฟเนสสัมพัทธ์ระหว่าง เหล็กเดือย-คอนกรีต	ไม่มีหน่วย
5	BSTRESS	max concrete bearing stress in the dowel-concrete system	หน่วยแรงแบกทานสูงสุดของ คอนกรีตกับเหล็กเดือย	psi
6	Cd	drainage coefficient, modified AASHTO	สปส.การระบายน้ำ	ไม่มีหน่วย
7	CON	adjustment factor due to base-slab frictional restaint: 0.80 if non stabilised base; 0.65 if stabilised base	ค่าปรับแก้ความเสียดทาน ระหว่างแผ่นพื้นกับพื้นทาง	ไม่มีหน่วย
8	DFAC	distribution factor, 24/(I+12)	ค่าการกระจายแรง	ไม่มีหน่วย
9	DOWEL	dowel diameter	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของ เหล็กเดือย	นิ้ว
10	DWLCOR	dowel corrosion protection: 0 if no dowels exist, or are protected from corrosion; 1 if dowels are not protected from corrosion	การป้องกันการกัดกร่อนของ เหล็กเดือย	ไม่มีหน่วย
11	Ec	modulus of elasticity of concrete	โมดูลัสยืดหยุ่นของคอนกรีต	psi
12	Es	modulus of elasticity of dowel bar	โมดูลัสยืดหยุ่นของเหล็ก เดือย	psi
13	FI	freezing index	ดัชนีเยือกแข็ง	ไม่มีหน่วย
14	gamma	drying shrinkage coefficient of	สัมประสิทธิ์ การหดตัวระเหย	ไม่มีหน่วย

No	ตัวแปร	Description	คำอธิบาย	หน่วย
		concrete	น้ำของคอนกรีต	
15	INERT	moment of inertia of the transverse section of the dowel bar	โมเมนต์เฉื่อยของเหล็กเดือย	นิ้ว^4
16	JTSPACE	average transverse joint spacing	ระยะห่างระหว่างรอยต่อเฉลี่ย	ฟุต
17	Kd	modulus of dowel support, pci (default=1.5*10^6 pci)	โมดูลัสการรองรับเหล็กเดือย	pci
18	Kjrc	Cracking deterioration calibration factor (default =1.0)	ค่าปรับแก้การแตกตามแนวขวาง	ไม่มีหน่วย
19	Kjrf	Faulting calibration factor (default =1.0)	ค่าปรับแก้รอยเลื่อนต่างระดับ	ไม่มีหน่วย
20	Kjrs	Joint spalling calibration factor (default =1.0)	ค่าปรับแก้การบิ่นกระเทาะ	ไม่มีหน่วย
21	Kjrr	Roughness progression calibration factor (default =1.0)	ค่าปรับแก้ดัชนีความขรุขระสากล	ไม่มีหน่วย
22	l	radius of relative stiffness of the slab-foundation system	รัศมีของสติฟเนสสัมพัทธ์ของแผ่นพื้น-พื้นทาง	นิ้ว
23	LT	percentage of load transfer between transverse joints	%การถ่ายแรงผ่านรอยต่อตามขวาง	ไม่มีหน่วย
24	MI	Thornthwaite moisture index	ดัชนีความชื้น	ไม่มีหน่วย
25	NE4	cumulative ESALs since pavement construction (millions ESAs per lane)	จำนวน ESALs ต่อช่องจราจรสะสมตั้งแต่ก่อสร้างเสร็จ	ESAs
26	OPENING	average transverse joint spacing	ระยะห่างของรอยต่อเฉลี่ย	นิ้ว
27	P	half of single axle load	½ ของน้ำหนักเพลาเดี่ยว	ปอนด์
28	PRECIP	annual average precipitation	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี	นิ้ว
29	PREFSEAL	present of preformed sealant in joint: 0 if not present; 1 if present	มีวัสดุอุดรอยต่อ	ไม่มีหน่วย
30	PSTEEL	percentage of longitudinal steel reinforcement	% เหล็กเสริมแนวยาว	ไม่มีหน่วย

No	ตัวแปร	Description	คำอธิบาย	หน่วย
31	SLABTHK	slab thickness	ความหนาของผิวคอนกรีต	นิ้ว
32	TRANGE	temperature range (the mean monthly temp range obtained from data on the difference between the max and the min temp for each month)	ช่วงอุณหภูมิ	ฟาเรนไฮท์
33	WIDENED	widened lane: 0 if not widened; 1 if widened or shoulder provided during initial construction; 0.5 if concrete shoulders are placed after initial construciton	ค่าแสดงช่องจราจรมีการขยายความกว้าง	ไม่มีหน่วย

สำหรับตัวอย่างขั้นตอนวิธีการคำนวณค่าความเสียหายทั้ง 4 ประเภทนั้น สามารถดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ข.

4.4.3 เงื่อนไขวิธีการซ่อมบำรุง (Maintenance Criteria) และสภาพหลังการซ่อมที่เหมาะสมของผิวทางคอนกรีต (Road Work Effect)

เกณฑ์ในการเลือกประเภทงานซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีตได้พิจารณาจากรูปแบบความเสียหายและปริมาณความเสียหายที่พบหรือคาดการณ์ได้ ซึ่งในระบบ TPMS ได้พัฒนางานซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีตจากการรวบรวมข้อมูลวิธีการซ่อมผิวทางคอนกรีตที่กรมทางหลวงปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ในส่วนของการพิจารณาวิธีซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีตและผลที่ได้รับจากงานบำรุงรักษาผิวทางด้วยประเภทงานต่างๆ (Road Work Effect) ที่ปรึกษาใช้รายการงานซ่อมบำรุงอ้างอิงจากคู่มืองานซ่อมบำรุงผิวทางของกรมทางหลวงเป็นข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งผลการบำรุงรักษา (Road Work Effect) จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในข้อมูลโครงสร้างทางของผิวทางคอนกรีต และสภาพความเสียหายบนผิวทางคอนกรีต โดยแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เกณฑ์การซ่อมบำรุงและผลการซ่อมบำรุงรักษาผิวทางคอนกรีต

งานซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีต	เกณฑ์การซ่อมบำรุง	ปริมาณงานซ่อมบำรุง	ผลต่อความเสียหายบนผิวทาง	ผลต่อตัวแปรในแบบจำลอง
เปลี่ยนวัสดุรอยต่อผิวคอนกรีต (replacement of joint sealing)	ตามกำหนดเวลา หรือเมื่อพบว่ามีวัสดุอุดรอยต่อเสียหาย	ความยาวรอยต่อ	ไม่มี	ไม่มี
ซ่อมผิวคอนกรีตบางส่วน (partial depth patching)	เมื่อพบว่ามีการบิ่นกระเทาะที่รอยต่อ (Spalling) > xx% *	ความยาวของรอยบิ่นกระเทาะ	การบิ่นกระเทาะที่รอยต่อ = 0	ค่าตัวแปร SPALL = 0
ซ่อมผิวคอนกรีตเต็มความหนา (full depth patching)	เมื่อพบว่ามีรอยแตกแนวขวางและแนวทแยง	ตารางเมตร	รอยแตก = 0	ค่าตัวแปร DCRACK = 0
ซ่อมคอนกรีตทั้งแผ่น (slab replacement)	เมื่อพบว่ามีการแตกตามขวางและรอยแตกตามแนวทแยงมุม / การแตกตามยาว > 1 แนวต่อแผ่น	จำนวนแผ่น	ทุกความเสียหาย = 0	ค่าตัวแปร DCRACK = 0 SPALL = 0
อุดโพรงใต้แผ่นพื้น (subsealing)	พบว่ามีโพรงใต้แผ่นพื้นหรือพบว่ามีรอยเลื่อนต่างระดับ	จำนวนแผ่น	ไม่มี	ไม่มี
งานบูรณะทางผิวคอนกรีต (rehabilitation of concrete pavement)	พบว่าจำนวนแผ่นที่มีการแตกตามขวางและรอยแตกตามแนวทแยงมุม / การแตกตามยาว > 70 แผ่นต่อ1กิโลเมตร	ระยะทาง	ทุกความเสียหาย = 0	DCRACK=0 FAULT=0 SPALL=0 IRI = yy*
งานเสริมผิวทางด้วยแอสฟัลต์คอนกรีต	ค่า IRI > 4.5 ม./กม.	ระยะทาง	IRI ลดต่ำลง	IRI = zz*

* หมายเหตุ

1. xx เป็นเกณฑ์ที่กำหนดโดยกรมทางหลวงสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมในการวางแผนบำรุงทาง
2. yy เป็นค่า IRI หลังจากบูรณะทางผิวคอนกรีตซึ่งใช้ค่า IRI ของผิวทางคอนกรีตหลังจากก่อสร้างเสร็จ
3. zz เป็นค่า IRI หลังจากเสริมผิวทางซึ่งขึ้นกับความหนาของการเสริมผิวทาง

สำหรับขั้นตอนการพิจารณาเลือกงานซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีตเริ่มจากการตรวจสอบจำนวนรอยแตกของช่วงสายทาง 1 กม. ว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 70 แผ่นหรือไม่ หากมากกว่าหรือเท่ากับจะกำหนดให้ซ่อมบำรุงด้วยวิธีบูรณะสายทางทั้งช่วง 1 กม. แต่ถ้าไม่ถึง 70 แผ่น จะพิจารณาที่ค่า IRI ว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 4.5 หรือไม่ หากใช่จะซ่อมแผ่นที่แตกด้วยวิธี Full depth ก่อน จากนั้นจึงเสริมผิวลาดยางทับ แต่ในกรณีที่ค่า IRI ไม่ถึง 4.5 จะพิจารณาจำนวนรอยแตก High-Crack ว่ามากกว่าหรือเท่ากับ 40 แผ่นหรือไม่ หากใช่จะพิจารณาซ่อมด้วยวิธี Full depth เพียงอย่างเดียวแต่ถ้าไม่ จะพิจารณาซ่อมด้วยวิธี Full depth ก่อนและพิจารณาวิธีซ่อมอื่นๆ ประกอบไปด้วย โดยพิจารณาว่ามี Spalling มากกว่า 20% หรือไม่ ถ้ามากกว่าจะซ่อมโดยวิธี Partial Depth จากนั้นพิจารณาว่ามีโพรงใต้แผ่นคอนกรีตหรือไม่ ถ้ามีจะซ่อมด้วยวิธี Subsealing และลำดับสุดท้ายพิจารณาว่ารอยต่อแผ่นคอนกรีตเสียหายหรือวัสดุยารอยต่อหมดอายุหรือไม่ ถ้าใช่จะซ่อมด้วยวิธี Joint Sealing

ในส่วนของการกำหนดค่าที่ใช้เป็นเกณฑ์เงื่อนไขในการซ่อมต่างๆ นั้น ที่ปรึกษาได้ออกแบบให้ผู้ใช้ในระดับส่วนกลางหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบสามารถปรับแก้ค่าได้จากหน้าจอการใช้งานของโปแกรม ซึ่งการปรับแก้ค่าต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยขั้นตอนการเลือกวิธีซ่อมตามเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นของโปรแกรม TPMS แสดงดังรูปที่ 4.8

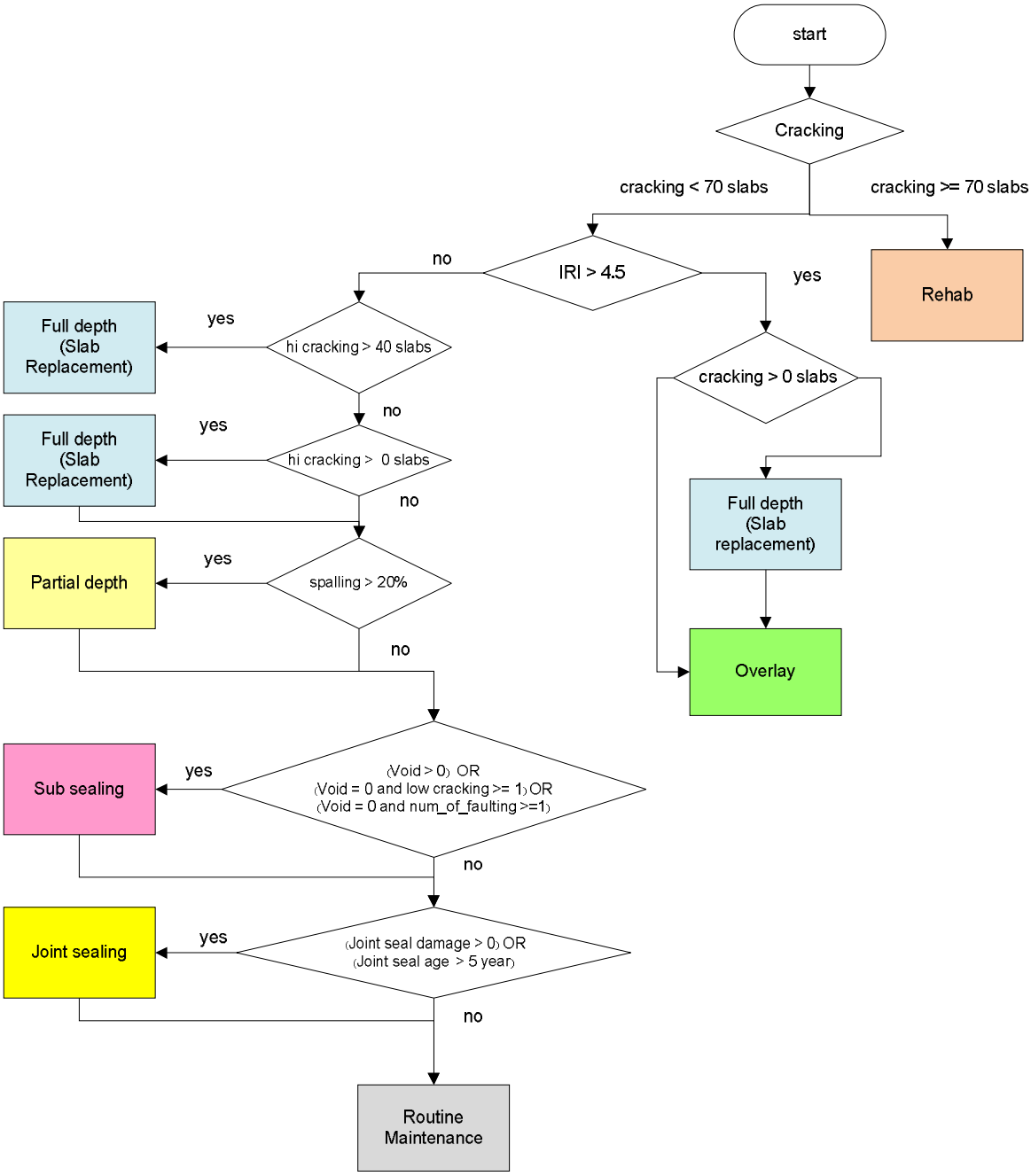

รูปที่ 4.8 ขั้นตอนการพิจารณาวิธีซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีต

4.5 การปรับแก้ค่าคงที่ในสมการแบบจำลองต่าง ๆ

4.5.1 ปรับแก้ค่า Kgp ในแบบจำลองการทำนายค่า IRI ของผิวทางลาดยาง

แบบจำลองทำนายการเสื่อมสภาพความขรุขระผิวทางลาดยาง ใช้ค่าดัชนีความขรุขระสากล (IRI) เป็นดัชนีชี้วัดสภาพความขรุขระผิวทาง โดยในแบบจำลองต้นแบบของ HDM-4 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความขรุขระผิวทาง ได้แก่ ความแข็งแรงโครงสร้างทาง ปริมาณจราจร ความเสียหายผิวทาง และสภาพแวดล้อม ซึ่ง Ronet ได้ปรับแก้แบบจำลองให้อยู่ในรูปแบบอย่างง่าย โดยไม่นำตัวแปรปริมาณความเสียหายผิวทาง (รอยแตกร้าว ร่องล้อ หลุมบ่อ) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของค่า ความขรุขระผิวทาง มาร่วมในสมการทำนายการเสื่อมสภาพความขรุขระผิวทาง แต่ใช้อายุการใช้งานของผิวทางเป็นตัวแทนผลกระทบของความเสียหายผิวทางที่มีต่อความขรุขระผิวทาง ดังนี้

$$dIRI = Kgp*(134*Exp(Kgm*m*AGE3)*[(1 + SNC*0.755)]^{-5} *YE4 + 0.0121*AGE3) + (Kgm*m*RIa) \quad \ldots (4.5)$$

โดย AGE3 = อายุสายทางตั้งแต่มีการเสริมผิว การบูรณะ หรือ การก่อสร้างใหม่ (ปี)

RIa = ค่าความขุรขระสากลเมื่อต้นปีที่สนใจ (ม./กม.)

m = ค่าสัมประสิทธิ์ ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม (อ้างอิง HDM-4 Volume 6 ตาราง B10-3) ดังตารางที่ 4.5

SNC = ค่าความแข็งแรงของโครงสร้างทางตั้งแต่มีการก่อสร้าง การเสริมผิว การบูรณะ หรือ การก่อสร้างใหม่ ครั้งล่าสุด (ASSHTO)

YE4 = Annual Number of Equivalent Standard Axles (ล้าน ESAL/ช่องทางจราจร/ปี)

Kgp = ค่าปรับแก้อัตราการเสื่อมสภาพของความขรุขระผิวทาง

Kgm = ค่าปรับแก้ของค่าสัมประสิทธิ์ ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมโดยที่ค่าตั้งต้นมีค่าเท่ากับ 1(อ้างอิง HDM-4, Volume 5, P. 93-96)

ตารางที่ 4.5 ค่าสัมประสิทธิ์ ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม m

ระดับความชื้น	ระดับอุณหภูมิ				
	Tropical	Sub-tropical Hot	Sub-tropical cool	Temperate cool	Temperate Freeze
Arid	0.005	0.010	0.015	0.020	0.030
Semi-Arid	0.010	0.015	0.020	0.030	0.040
Sub-Humid	0.020	0.025	0.030	0.040	0.050
Humid	0.025	0.030	0.040	0.050	0.060

ระดับความชื้น	ระดับอุณหภูมิ				
	Tropical	Sub-tropical Hot	Sub-tropical cool	Temperate cool	Temperate Freeze
Pre-Humid	0.030	0.040	0.050		

ตัวแปร SNC คือ Modified Structural Number หรือค่าความแข็งแรงของโครงสร้างทางที่รวมชั้นดินคันทางตั้งแต่มีการก่อสร้างหรือปรับปรุงทาง (Overlay, Reconstruction, Rehabilitation) ครั้งล่าสุด คำนวณได้จากรายละเอียดหน้าตัดโครงสร้างทางด้วยสมการที่ (4.6)

$$SNC = SN + 3.51 (\log_{10} CBRs) - 0.85 (\log_{10} CBRs)2 - 1.43 \quad \ldots (4.6)$$

เมื่อ $SN = \sum_{i=1}^{n} (a_i h_i)$

SN = ค่าความแข็งแรงของทาง

n = จำนวนชั้นทาง

ai = ค่าสัมประสิทธิ์ ความแข็งแรงของแต่ละชั้นทาง

hi = ความหนาของแต่ละชั้นทาง

CBRs = ค่า CBR ภาคสนามของชั้นดินเดิม

ในกรณีที่มีข้อมูลการทดสอบการแอ่นตัวของโครงสร้างทาง ซึ่งกระทำโดยการทดสอบด้วย Benkelman Beam หรือ Falling Weight Deflectometer ก็สามารถนำมาคำนวณหาค่า SNC ได้จากสมการของ Paterson (1987) ในสมการ ดังนี้

$SNC = 3.2\ DEF^{-0.63}$ พื้นทางแบบมวลรวมไม่เชื่อมแน่น (granular bases)

$SNC = 2.2\ DEF^{-0.63}$ พื้นทางปรับปรุงด้วยซีเมนต์ (cemented bases)

โดย DEF = ค่าการแอ่นตัวจากการวัดด้วยเครื่องมือ Benkelman Beam (มม.)

ในกรณีที่แขวงการทางไม่มีข้อมูลค่าการแอ่นตัวจากการวัดด้วยเครื่องมือ Benkelman Beam หรือ Falling Weight Deflectometer และไม่ทราบรายละเอียดหน้าตัดโครงสร้างทาง จำเป็นต้องใช้ใช้ค่า SNC คำนวณจากหน้าตัดโครงสร้างทางที่กำหนดในแบบทั่วไปสำหรับปริมาณจราจรระดับต่างๆดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 รายละเอียดหน้าตัดโครงสร้างทางและค่า SNC สำหรับประเภทชั้นทาง

ประเภทชั้นทาง	AADT	**ความหนาผิวทาง** (cm)	**ความหนาพื้นทาง** (cm)	**ความหนารองพื้นทาง** (cm)	**ชั้น** Select A (cm)	SNC
พิเศษ	>10,000	10	30	30	30	6.38
1	5,000 - 10,000	10	25	30	30	5.49
2	2,500 - 5,000	10	20	30	30	5.04
3	1,000 - 2,500	5	25	30	30	4.55
4	<= 1,000	5	20	30	30	3.50

ในการปรับแก้ค่า Kgp ของสมการคาดการณ์ความขรุขระของผิวทางลาดยาง ที่ปรึกษาได้คัดเลือกสายทางตัวอย่างทั้งหมด 390 ช่วงสายทาง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.) สำหรับใช้เป็นตัวอย่างสายทางที่จะใช้ปรับแก้ในอนาคตเมื่อมีการสำรวจเก็บและจัดเก็บข้อมูล IRI เพิ่มขึ้น โดยสายทางตัวอย่างนี้เป็นสายทางที่มีการซ่อมบำรุงปกติ (Routine Maintenance) ช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2553 โดยจะใช้อ้างอิงและติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องในอนาคตเพื่อสะสมข้อมูลในระยะยาวสำหรับใช้เป็นกลุ่มข้อมูลในการปรับแก้ค่าคงที่ของสมการในอนาคต สำหรับวิธีการปรับแก้ค่า Kgp มี 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. <u>การคัดเลือกค่า Kgp ที่ส่งผลให้ค่า IRI ที่คำนวณได้จากแบบจำลองใกล้เคียงกับค่า IRI จริงมากที่สุด</u>

วิธีการคัดเลือกเริ่มจากการคัดเลือกสายทางที่ค่า IRI เพิ่มขึ้นตลอดทุกปีต่อเนื่องกันเป็นข้อมูลตัวอย่าง จากนั้นหาค่าความแตกต่างของ IRI จากค่าจริงของแต่ละช่วงกิโลเมตร (dIRI_Actual) และคำนวณค่าความแตกต่างของ IRI ของช่วงกิโลเมตรเดียวกันจากแบบจำลอง (dIRI_model) โดยอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามสมการที่ (1) ซึ่งจะทำการสมมติค่า Kgp ขึ้นมาก่อน 1 ค่า หลังจากนั้นหาค่าคลาดเคลื่อนกำลังสอง (Error Square) ของความแตกต่างระหว่างค่าจริงและค่าจากแบบจำลองสำหรับช่วงกิโลเมตรนั้นๆ แล้วจึงรวมค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (Sum of Error Square) ของทุกช่วงกิโลเมตรตัวอย่าง ทำการเปลี่ยนค่า Kgp แล้วคำนวณซ้ำ เพื่อหาค่า Kgp ที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองโดยรวมของ dIRI น้อยที่สุด ซึ่งเป็นไปดัง Flow Chart ในรูปที่ 4.9

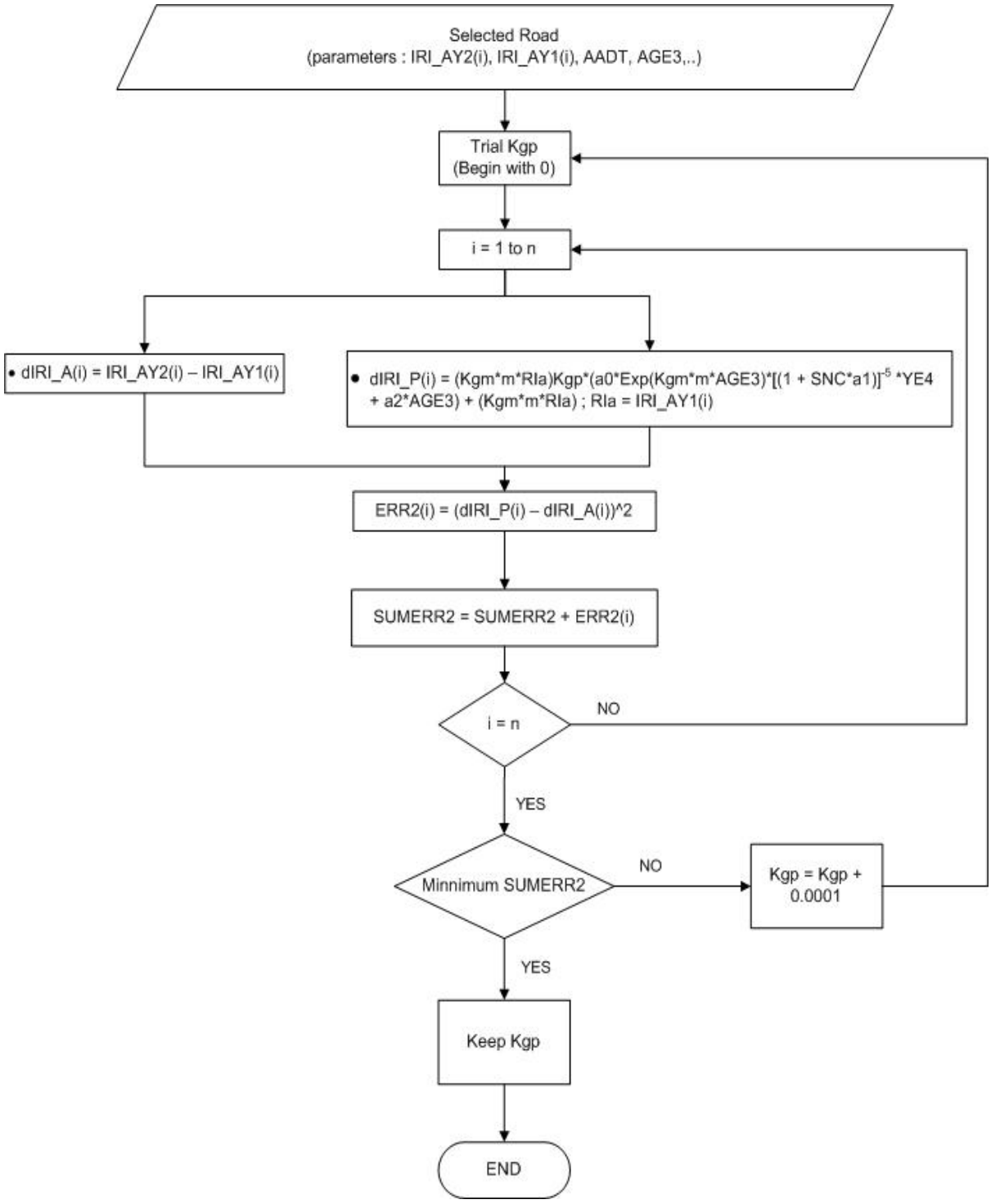

รูปที่ 4.9 Flow Chart แสดงขั้นตอนการปรับแก้ค่า Kgp

2. <u>การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง</u>

การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง สามารถทำได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(R^2) ระหว่างข้อมูลจริงที่สำรวจกับค่าดัชนีความขรุขระสากลที่ได้จากการทำนาย ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันสูง โดยใช้สมการนี้ในการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง

$$R^2 = 1 - (\sum(dIRI_model_i - dIRI_actual_i)^2 / \sum(dIRI_actual_i - IRI_{avg})^2)$$

โดยที่ R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient)

dIRI_model = ค่าดัชนีความขรุขระสากลที่พยากรณ์ได้โดยใช้แบบจำลองที่พัฒนาขึ้น

dIRI_actual = ค่าดัชนีความขรุขระสากลที่สำรวจและเก็บรวบรวมจริง

IRI_{avg} = ค่าเฉลี่ยความขรุขระสากลที่สำรวจและเก็บรวบรวมจริง

การหาค่าของสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) ใช้□สัญลักษณ์□ R^2 ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์จะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกันและความใกล้เคียงเท่าไร โดยค□าสัมประสิทธิ์ การตัดสินใจมีค่าระหว่าง0 ถึง 1 ดังรูปที่ 4.10

- ถ□า R^2 มีค่าสูง แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความใกล้เคียงกันมาก มีความสัมพันธ์กันสูง
- ถ□า R^2 มีค่าต่ำ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรมีความใกล้เคียงกันน้อย มีความสัมพันธ์กันต่ำ
- ถ□า R^2 มีค่าเป็น 0 แสดงว่าตัวแปรไม□มีความสัมพันธ์ต่อ□กัน

การวิเคราะห์แบบจำลองที่พัฒนาว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด สามารถดูได้จากค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(R^2) แบบจำลองยิ่งที่มีค่า R^2 ใกล้ 1 แสดงว่าผลที่ได้จากการทำนายด้วยแบบจำลองกับสภาพหน้างานจริงมีความสัมพันธ์ต่อกันมาก สามารถพยากรณ์ค่าความขรุขระสากลได้ใกล้เคียงความเป็นจริง

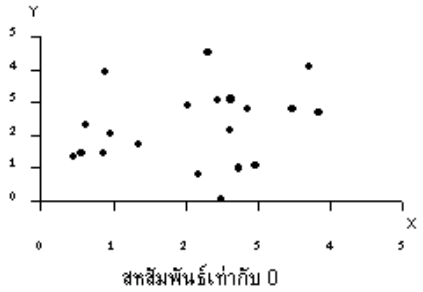

สหสัมพันธ์เท่ากับ 0

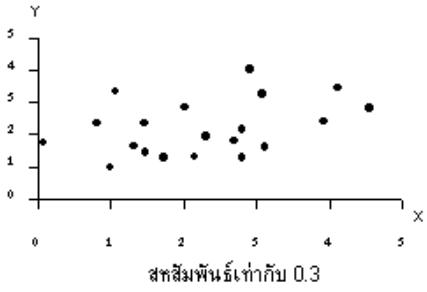

สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.3

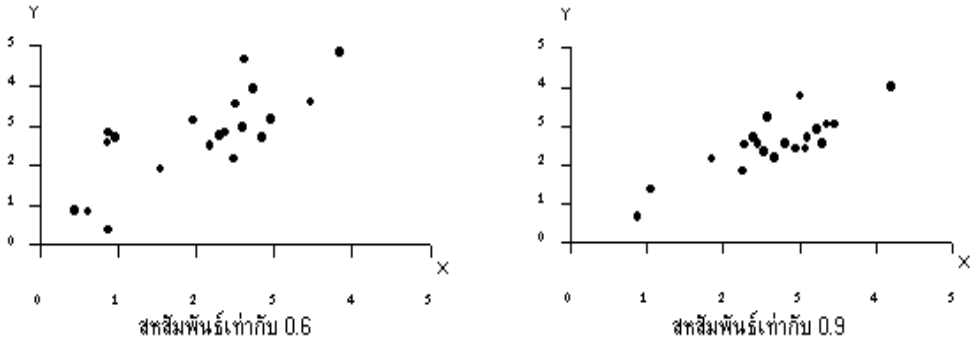

รูปที่ 4.10 การกระจายของข้อมูลที่มีค่ากลางและการกระจายเหมือนกันแต่ระดับความสัมพันธ์ต่างกัน

จากการทดลองปรับแก้ค่า Kgp ของตัวอย่างสายทาง 390 ช่วงสายทางที่คัดเลือกมาจากโครงข่ายทางทั้งหมดของกรมทางหลวงตามกระบวนการข้างต้น พบว่าค่า Kgp ที่ดีที่สุด คือ 2.6077 ซึ่งให้ค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนที่ต่ำที่สุด อยู่ที่ 20.24175 (ม./กม.)^2 แสดงดังรูปที่ 4.11 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ได้นำข้อมูลค่า IRI จริง และ IRI จากแบบจำลอง มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่าค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.8902 ดังรูปที่ 4.12

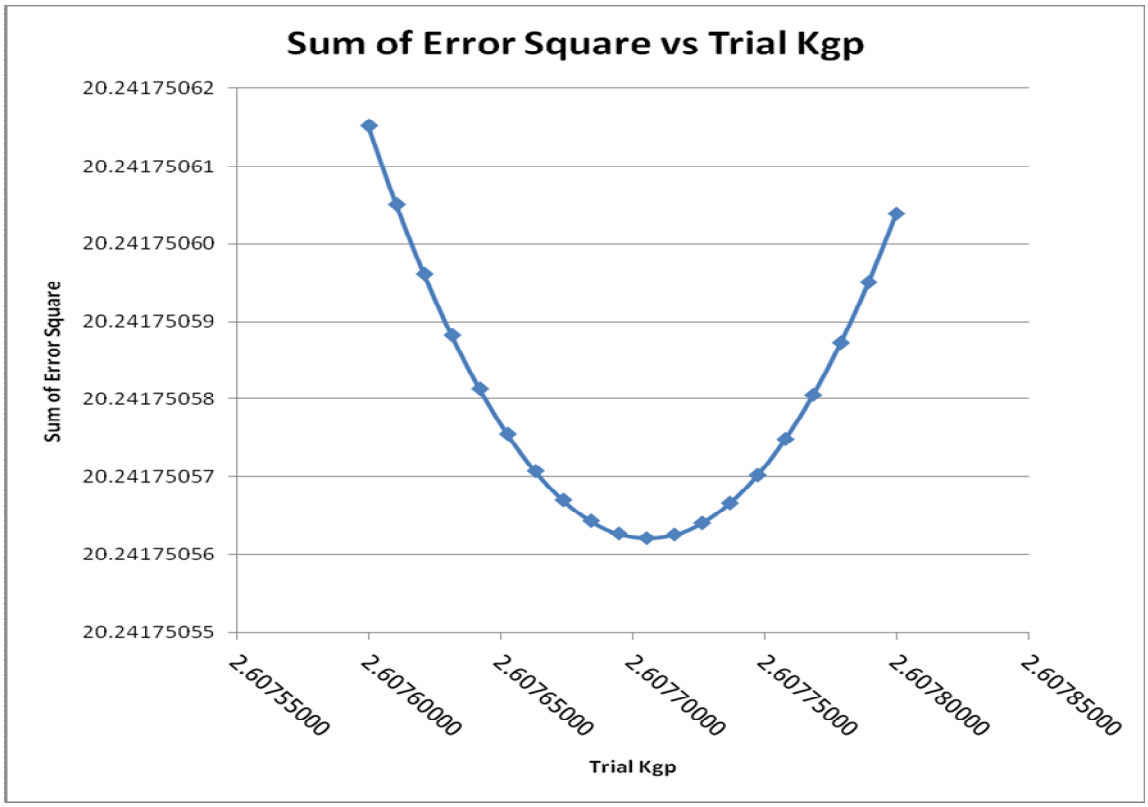

รูปที่ 4.11 ค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อน เมื่อคำนวณโดยใช้ค่า Kgp ต่างๆ

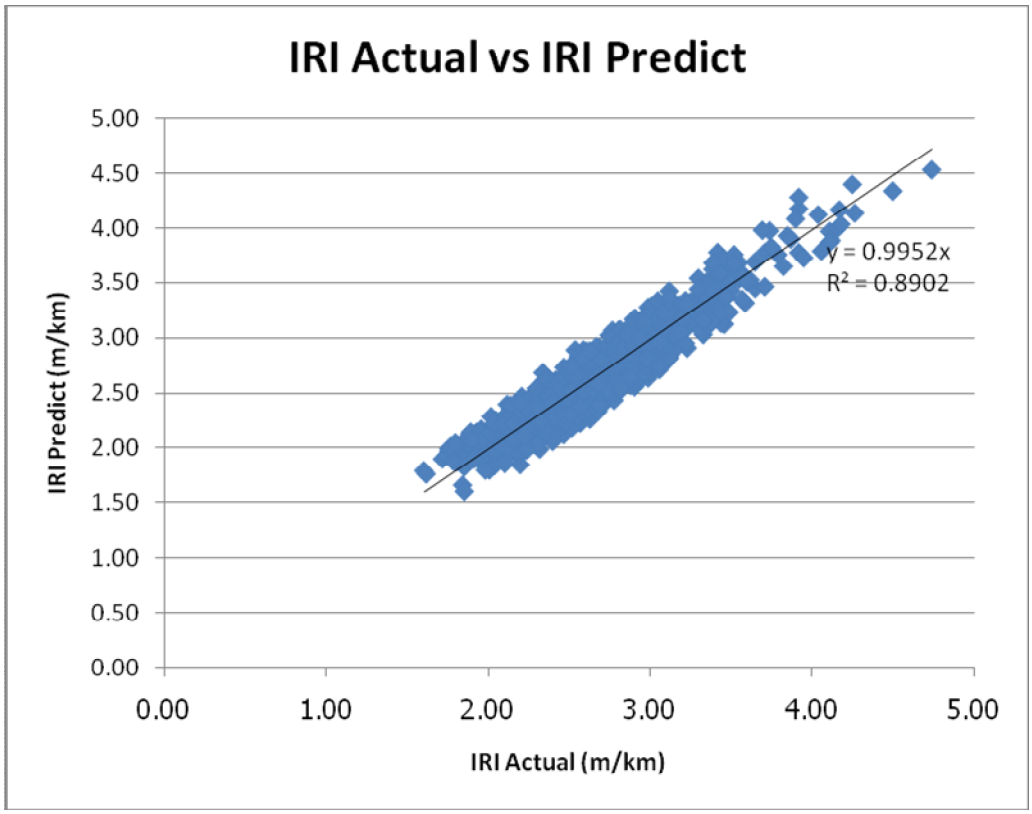

รูปที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า IRI จริง และ IRI จากแบบจำลอง

อย่างไรก็ตาม การปรับแก้ค่า Kgp ที่แสดงข้างต้น มีข้อจำกัดบางประการ เช่น ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับตัวแปรในสมการ dIRI มีไม่ครบถ้วนจึงจำเป็นต้องใช้ค่าสมมุติโดยให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เช่นค่า SNC หากจะใช้ค่าที่ถูกต้อง จำเป็นต้องทราบถึงความหนาของโครงสร้างชั้นทางแต่ละชั้น ซึ่งในกรณีนี้ยังไม่มีข้อมูล จึงต้องใช้ค่า SNC ทั่วไปตามประเภทของชั้นทางแทน

4.5.2 การปรับค่า A_0 ของแบบจำลองผลกระทบหลังการเสริมผิวทางลาดยาง

แบบจำลองที่ใช้ในการคำนวณค่า IRI หลังจากเสริมผิวทางในระบบ TPMS ได้อ้างอิงจาก HDM-4 โดยมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$\Delta RIa = \max\{0 , A_0[\min(a1,RIbw)–a2]+a3\max[0,(RIbw –a1)]\} \quad \ldots(4.7)$$

$$RIaw = RIbw – \Delta RIa \quad \ldots(4.8)$$

โดยที่ A_0 = 0.9 ค่าสัมประสิทธิ์ ปรับแก้(default)

$a1 = \max\{4.0 , 2.1\exp[0.019HSNEWaw]\}$

$a2 = 1 + 0.018\max[0 , (100-HSNEWaw)]$

a3 = min{ a0 , max[0 , (0.01HSNEWaw- 0.15)]}

ΔRIa = การลดค่าของค่า IRI หลังการการเสริมผิวทาง

RIbw = ค่า IRI ก่อนการเสริมผิวทาง (m/km)

RIaw = ค่า IRI หลังการเสริมผิวทาง (m/km)

HSNEWaw = ความหนาของการเสริมผิวทาง (mm)

ขั้นตอนการปรับแก้คล้ายกับวิธีการปรับแก้ค่า kpg คือ เริ่มจากการคัดเลือกตัวอย่าสายทางของกรมทางหลวงที่มีการเสริมผิวทางลาดยาง ในปี 2553 โดยรวบรวมข้อมูล IRI ก่อนและหลังการเสริมผิวทางลาดยาง (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค.) จากนั้นคำนวณค่า IRI หลังการเสริมผิวทางลาดยางโดยใช้สมการที่ (4.7) และ (4.8) ถัดมานำค่า IRI ที่คำนวณได้มา plot กราฟระหว่างค่า IRI ที่คำนวณได้จากแบบจำลองและค่า IRI จริงหลังการเสริมผิวลาดยาง โดยวิเคราะห์หาค่า A_0 ที่ส่งผลให้เกิดค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนที่ต่ำที่สุด โดยกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่า IRI จริง กับค่า IRI ที่วิเคราะห์ได้จากแบบจำลองจะมีลักษณะเป็นเส้นตรงและความชันใกล้เคียง 1 มากที่สุด ซึ่งหมายความว่าค่า IRI ที่คำนวณได้กับค่า IRI จริงหลังการซ่อมมีค่าใกล้เคียงกัน จากนั้นจึงเป็นพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของแบบจำลองโดยคำนวณค่าของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2)

จากตัวอย่างผลการทดลองปรับแก้ค่า A_0 ของผิวทางลาดยาง 5 cm. จำนวน 43 ตัวอย่าง พบว่าค่า A_0 ที่ส่งผลให้เกิดค่าค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนที่ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.1822 โดยมีความน่าเชื่อถือของแบบจำลองที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) เท่ากับ 0.644 แสดงดังรูปที่ 4.13

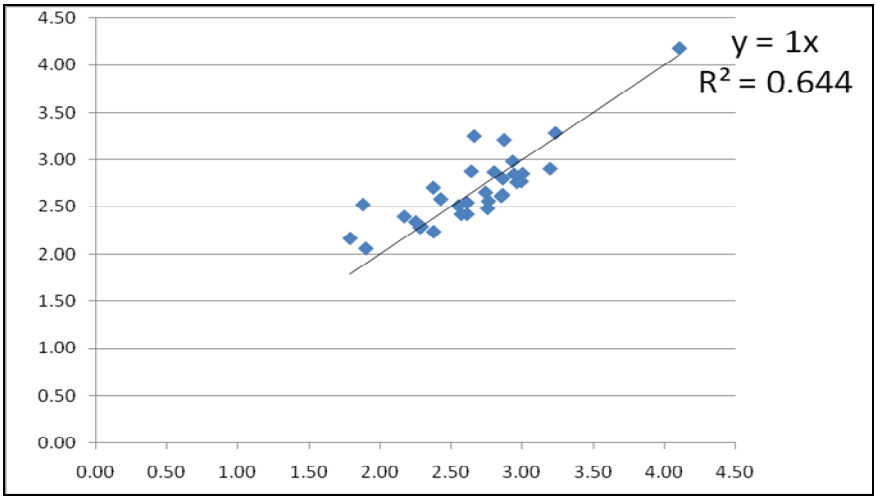

รูปที่ 4.13 ค่า IRI จริง และ IRI จากแบบจำลองผลกระทบหลังการเสริมผิวทางลาดยาง 5 cm

4.5.3 การปรับแก้ค่า A_0 ของแบบจำลองผลกระทบหลังการฉาบผิวทางลาดยาง

แบบจำลองที่ใช้ในการคำนวณค่า IRI หลังจากฉาบผิวทางลาดยางในระบบ TPMS ได้อ้างอิงจาก HDM-4 โดยมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$RI_a = RI_b - MAX\{0, MIN[A_0*(RI_b - 2.85), 0.06 * Hsl]\} \quad \ldots(4.9)$$

RI_a = IRI หลังการฉาบผิว (m/km)

RI_b = IRI ก่อนการฉาบผิว (m/km)

Hsl = ความหนาของการฉาบผิวl (mm)

A_0 = 1 ค่าสัมประสิทธิ์ ปรับแก้(default)

ขั้นตอนการปรับแก้คล้ายกับวิธีการปรับแก้ค่า kpg คือ เริ่มจากการคัดเลือกตัวอย่างสายทางของกรมทางหลวงที่มีการเสริมผิวทางลาดยาง ในปี 2553 โดยรวบรวมข้อมูล IRI ก่อนและหลังการฉาบผิวทางลาดยาง (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค.) จากนั้นคำนวณค่า IRI หลังการฉาบผิวทางลาดยางโดยใช้สมการที่ (4.9) ถัดมานำค่า IRI ที่คำนวณได้มา plot กราฟระหว่างค่า IRI ที่คำนวณได้จากแบบจำลองและค่า IRI จริงหลังการเสริมผิวลาดยาง โดยวิเคราะห์หาค่า A_0 ที่ส่งผลให้เกิดค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนที่ต่ำ จากนั้นจึงเป็นพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของแบบจำลองโดยคำนวณค่าของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) ซึ่งจากตัวอย่างผลการทดลองปรับแก้ค่า A_0 จำนวน 22 ตัวอย่าง พบว่าค่า A_0 ที่ส่งผลให้เกิดค่าค่าผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนที่ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.25 โดยมีความน่าเชื่อถือของแบบจำลองที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) เท่ากับ 0.7029 แสดงดังรูปที่ 4.14

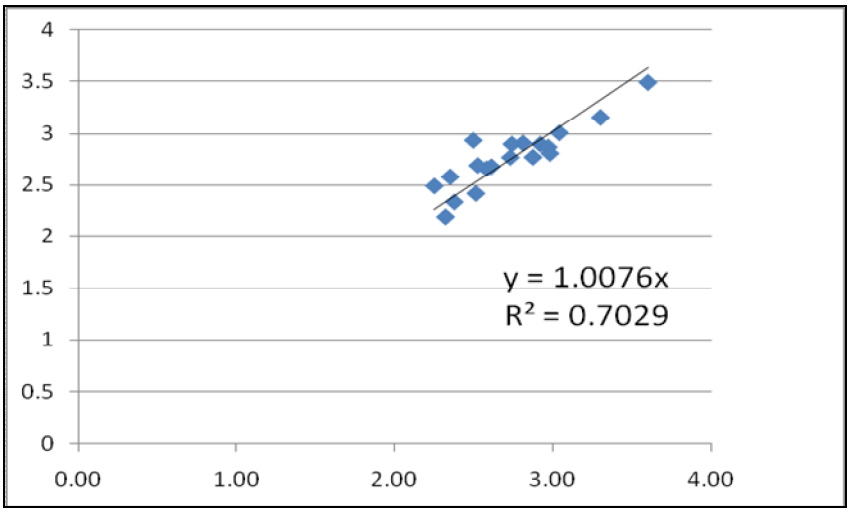

รูปที่ 4.14 ค่า IRI จริง และ IRI จากแบบจำลองผลกระทบหลังการฉาบผิวทางลาดยาง

4.6 การพัฒนาการวิเคราะห์แผนงานโดยวิธี Optimization

ระบบ TPMS ออกแบบให้สามารถการวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงได้ 1-10 ปี ซึ่งในแต่ละปีสามารถกำหนดเงินงบประมาณหรือค่า IRI เป้าหมายเฉลี่ยของโครงข่ายทางที่ต้องการได้ สำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์ เริ่มจากแบบจำลองการเสื่อมสภาพของสายทาง ผลลัพธ์ที่ได้คือ ค่า IRI ในปีที่วิเคราะห์ (t) จากนั้นค่าสภาพความเสียหายที่คำนวณได้นี้จะถูกส่งไปเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับแบบจำลองผลกระทบจากมาตรฐานการซ่อมเพื่อใช้เป็นปัจจัยเลือกวิธีการซ่อม โดยที่การเลือกวิธีซ่อมในแบบจำลองนี้จะขึ้นอยู่กับการกำหนดเงื่อนไขการซ่อม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากแบบจำลองนี้คือการปรับลดค่า IRI โดยจะคำนวณค่า IRI หลังซ่อมบำรุงทุกวิธีที่ตรงกับเงื่อนไขการซ่อม ซึ่งได้แก่ค่า IRI หลังการซ่อมบำรุงปกติ และค่า IRI หลังการซ่อมบำรุงด้วยวิธีอื่นๆ (Road Work j)

นอกจากค่า IRI หลังการซ่อมแล้ว แบบจำลองผลกระทบจากมาตรฐานการซ่อมนี้จะคำนวณต้นทุนค่าซ่อมบำรุงเพื่อใช้วิเคราะห์ใน Optimization Model ต่อไป สำหรับค่า IRI หลังการซ่อมบำรุงปกติ และค่า IRI หลังการซ่อมด้วยวิธีต่างๆ จะถูกส่งไปยังแบบจำลองผลกระทบต่อผู้ใช้ทาง โดยการวิเคราะห์ในแบบจำลองนี้จะใช้ข้อมูลตัวแทนยานพาหนะและข้อมูลสายทาง ประกอบกับค่า IRI เพื่อคำนวณหาความเร็วในการเดินทาง อัตราการใช้เชื้อเพลิง อัตราการสิ้นเปลืองอะไหล่และค่าซ่อม อัตราการสิ้นเปลืองยาง อัตราการเสื่อมของยานพาหนะ และเวลาในการเดินทาง ซึ่งทั้งหมดนี้ผลลัพธ์ที่ได้จะรวมเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางกรณีที่ซ่อมบำรุงปกติ (Road user cost in year t, Routine Maintenance) และค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางกรณีซ่อมบำรุงด้วยวิธีอื่นๆ (Road user cost in year t, Perform j Maintenance) นอกจากนี้อัตราการสิ้นเปลืองต่างๆ จะถูกส่งไปยังแบบจำลองสิ่งแวดล้อม (Environmental Model) เพื่อคำนวณปริมาณควันพิษและการใช้พลังงานของสายทาง

ในส่วนของการวิเคราะห์และจัดลำดับแผนงานซ่อมบำรุงโดยวิธี Network Optimization นั้นได้แบ่ง กรณีการวิเคราะห์ออกเป็น 3 กรณีหลัก ซึ่งแต่ละกรณีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กรณีไม่จำกัดงบประมาณ (Unlimited Budget)
    a. *Objective function: Maximize total benefit* ระบบจะวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงให้ โดยผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดผลประโยชน์โดยรวมของผู้ใช้ทางในโครงข่ายทางที่วิเคราะห์มากที่สุด
2. กรณีจำกัดงบประมาณในแต่ละปี (Budget Constraint)
    a. *Objective function: Maximize total benefit* ระบบจะวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงตามการจำกัดงบประมาณรูปแบบต่างๆ โดยผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดผลประโยชน์โดยรวมของผู้ใช้ทางในโครงข่ายทางที่วิเคราะห์มากที่สุดและเงินงบประมาณ

ไม่เกินค่าที่กำหนดไว้ ซึ่งเหมาะสำหรับวิเคราะห์โครงข่ายทางที่มีปริมาณการจราจรสูง เนื่องจากผลประโยชน์ของผู้ใช้ทางจะแปรผันตามปริมาณการจราจร หากปริมาณการจราจรสูงผลประโยชน์ของผู้ใช้ทางจะสูงตามไปด้วย ซึ่งโปรแกรมจะใช้มุมมองทางด้านความคุ้มค่าทางด้นเศรษฐศาสตร์มาร่วมวิเคราะห์และคัดเลือกแผนงาน

b. *Objective function: Minimize average IRI* ระบบจะวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงตามงบประมาณต่างๆ โดยผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดค่าเฉลี่ย IRI ของทั้งโครงข่ายทางต่ำที่สุดและเงินงบประมาณไม่เกินค่าที่กำหนดไว้ ซึ่งเหมาะสำหรับการวิเคราะห์โครงข่ายทางที่มีปริมาณการจราจรต่ำ เนื่องจากหากใช้มุมมองทางด้านความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐศาสตร์เพียงอย่างเดียวมาวิเคราะห์สายทางที่ปริมาณการจราจรต่ำๆ อาจจะไม่คุ้มค่าในการซ่อม

3. กรณีกำหนดค่า IRI เป้าหมายในแต่ละปี (IRI Constraint)

a. *Objective function: Maximize total benefit* ระบบจะวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงโดยผลลัพธ์มีค่า IRI เฉลี่ยของโครงข่ายไม่เกินจากที่ผู้ใช้กำหนด และผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดผลประโยชน์โดยรวมของผู้ใช้ทางในโครงข่ายทางที่วิเคราะห์มากที่สุด ซึ่งเหมาะสำหรับกรณีที่ต้องการวางแผนสายทางที่มีปริมาณการจราจรสูง

b. *Objective function: Minimize total cost* ระบบจะวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงโดยผลลัพธ์มีค่า IRI เฉลี่ยของโครงข่ายไม่เกินจากที่ผู้ใช้กำหนด และผลลัพธ์ที่ได้นั้นเป็นทางเลือกที่ทำให้เกิดผลรวมของค่าซ่อมบำรุงทางทั้งโครงข่ายต่ำที่สุด เหมาะสำหรับกรณีที่ต้องการวางแผนสายทางที่มีปริมาณการจราจรต่ำ

แสดงภาพรวมขั้นตอนการวิเคราะห์ของระบบ TPMS ดังรูปที่ 4.15

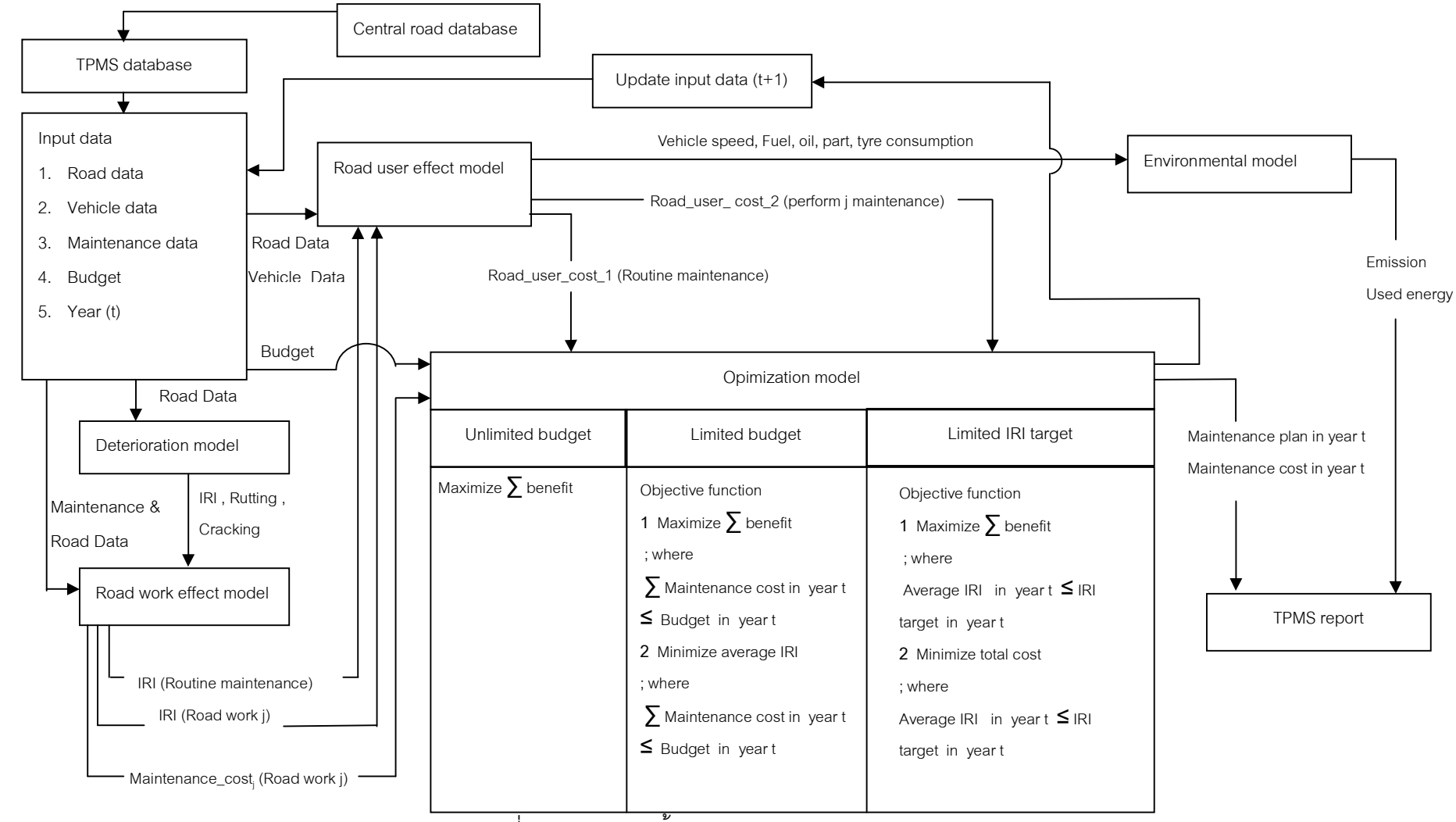

รูปที่ 4.15 ภาพรวมขั้นตอนการวิเคราะห์ของระบบ TPMS

สำหรับวิธีการคำนวณค่าผลประโยชน์ของผู้ใช้ทาง พิจารณาจากผลต่างค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางระหว่างก่อนซ่อมและหลังซ่อม ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางจะแปรผันตามค่า IRI ดังนั้นเมื่อมีการซ่อมบำรุงสายทางจะส่งผลให้ค่า IRI ลดลง และค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางลดลงไปด้วย โดยการคำนวณผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้จะคำนวณตลอดอายุการใช้งานของสายทาง (Life Cycle Analysis) ซึ่งเป็นการรวมส่วนต่างค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางดังกล่าวทุกปีไปจนถึงปีที่สายทางหมดอายุ การพิจารณาว่าสายทางหมดอายุหรือไม่นั้น ได้กำหนดจากค่า IRI หลังการซ่อมว่าเกินกว่าค่า IRI ที่ไม่สามารถรองรับการให้บริการที่ยอมรับได้หรือไม่ ซึ่งในตัวอย่างรูปที่ 4.16 กำหนดไว้ที่ค่า IRI มากที่สุดเท่ากับ 6.5 เมตร/กิโลเมตร โดยจำนวนปีที่นำส่วนต่างมารวมคือ 7 ปี ตั้งแต่ปีที่ 5 จนถึงปีที่ 11 นอกจากการนำมารวมกันตามที่กล่าวแล้ว ได้นำค่าอัตราส่วนลด หรือ Discount rate มาพิจาณาร่วมด้วยเพื่อคำนวณมูลค่าในอนาคตเทียบกลับมาเป็นปีปัจจุบัน ซึ่งผลประโยชน์รวมที่เกิดขึ้นหลังการซ่อมเทียบกลับมาในปีปัจจุบัน เท่ากับ $\Sigma\ (\Delta RUC_j) / (1+i)^n$; i = Discount Rate

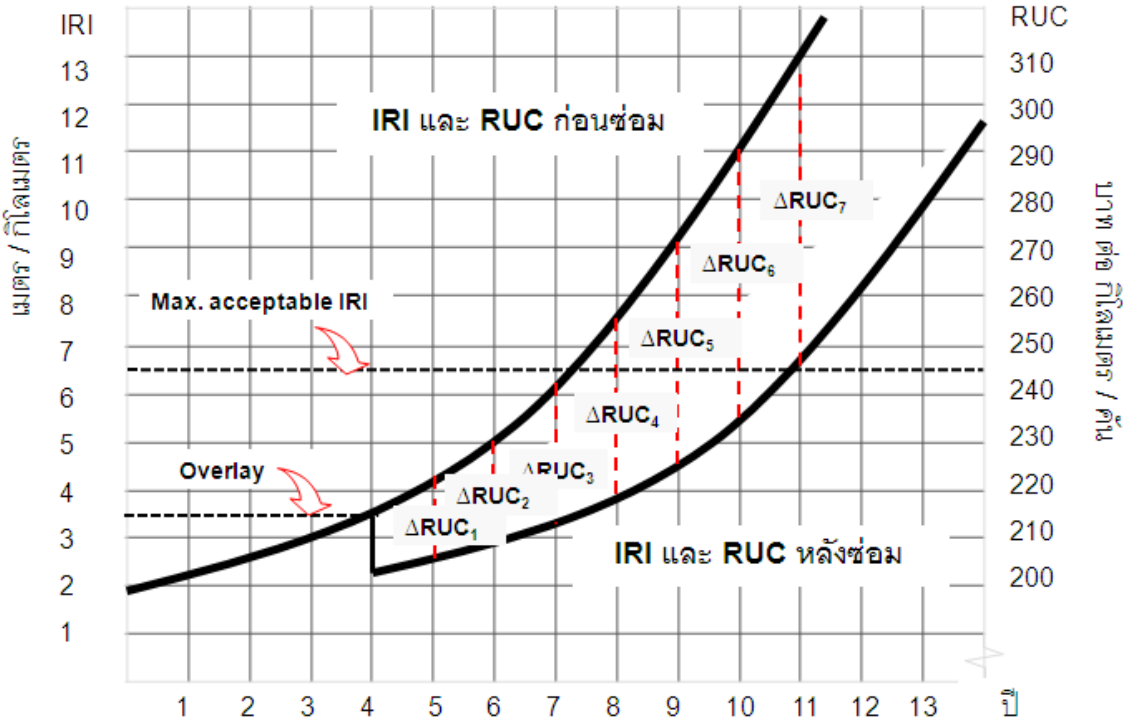

รูปที่ 4.16 การคำนวณผลประโยชน์ของผู้ใช้ทางตลอดอายุการใช้งาน

4.7 การพัฒนาฟังก์ชั่นการใช้งานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ TPMS

4.7.1 การสร้างข้อมูลสภาพสายทางแบบ Dynamic Segmentation

การสร้างข้อมูลแบบ Dynamic Segmentation คณะที่ปรึกษาได้ออกแบบให้สามารถเตรียมข้อมูลสายทางก่อนการวิเคราะห์ได้ 2 รูปแบบ คือ การกรองสายทางและการจัดกลุ่มสายทาง

4.7.1.1 *การกรองสายทาง* โปรแกรมสามารถคัดกรองสายทางได้จากการกำหนดเงื่อนไข 3 เงื่อนไข คือ

- ช่วงของค่า IRI
- ช่วงของปริมาณการจราจร
- ช่วงของอายุสายทาง

โดยผู้วิเคราะห์สามารถเลือกเงื่อนไขทั้ง 3 รวมกันได้ แสดงดังรูปที่ 4.17

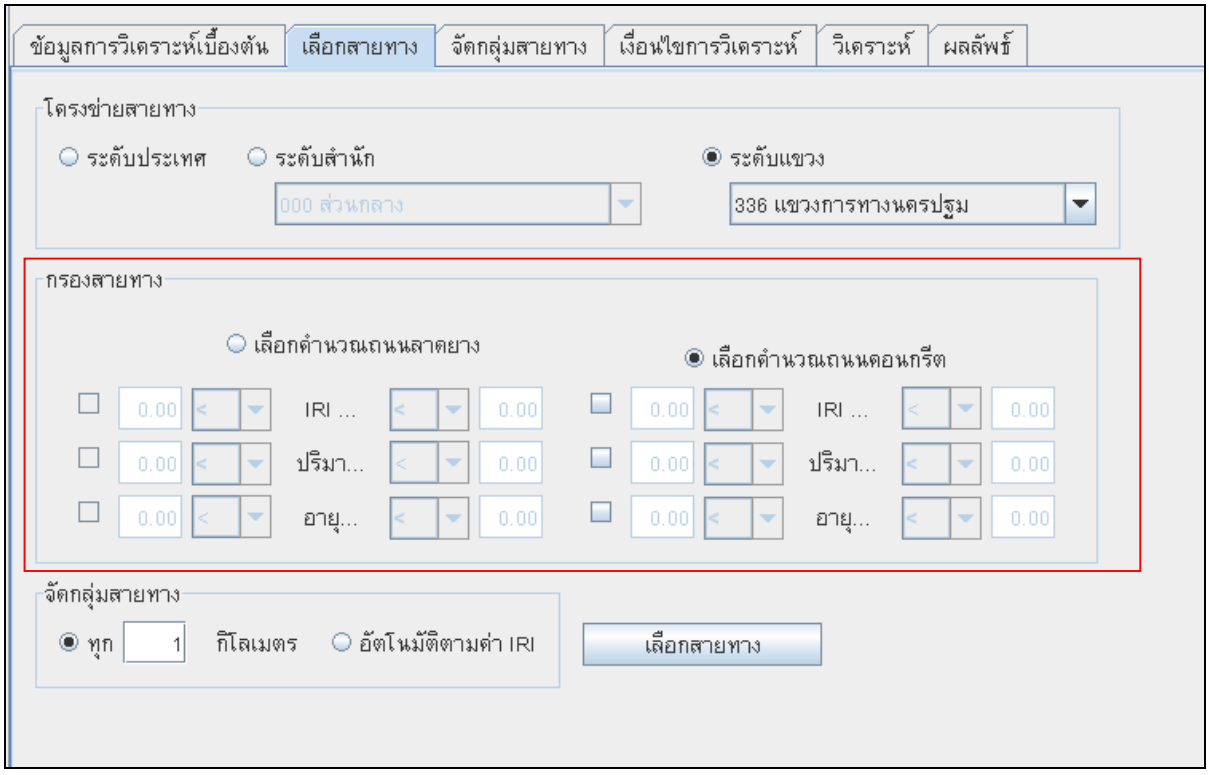

รูปที่ 4.17 หน้าจอการเลือกสายทางก่อนการวิเคราะห์

4.7.1.2 *การจัดกลุ่มสายทาง* คณะที่ปรึกษาได้ออกแบบให้โปรแกรมสามารถจัดกลุ่มได้ 2 รูปแบบคือ

- จัดกลุ่มโดยแบ่งเป็นช่วงความยาวเท่าๆ กัน ตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น ทุกๆ 5 กิโลเมตร หรือ ทุกๆ 3 กิโลเมตร โดยที่ช่วงสั้นที่สุดคือ ทุกๆ 1 กิโลเมตร ตามความละเอียดของข้อมูลสายทางที่จัดเก็บในระบบ CRDB
- จัดกลุ่มสายทางโดยพิจารณาจากค่า IRI ที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับเงื่อนไขในการจัดกลุ่มมีดังนี้

- เป็นช่วงสายทางที่ต่อเนื่องกันโดยที่ กม สิ้นสุด ของช่วงก่อน เท่ากับ กม เริ่มต้นของช่วงหลัง เช่น ช่วง 30+015 – 31+015 และช่วง 31+015 – 32+015
- มีสภาพทางด้านกายภาพเหมือนกัน (Homogeneous section) ได้แก่
  a. หมายเลขทางหลวง
  b. ตอนควบคุม
  c. ทิศทางการจราจร
  d. ประเภทผิวทาง
  e. ความกว้างผิวจราจร
- กรณีที่เป็นการจัดกลุ่มสายทางโดยพิจารณาจากค่า IRI ที่ใกล้เคียงกัน มีเงื่อนไขในการรวมกลุ่มคือ ผลต่างของค่า IRI ที่มากที่สุดกับน้อยที่สุดในกลุ่มเดียวกันจะต้องไม่เกินค่าที่กำหนด ซึ่งผู้ใช้ระดับส่วนกลางหรือผู้ดูแลระบบสามารถปรับแก้ค่าได้จากหน้าจอโปรแกรม แสดงตัวอย่างวิธีการคำนวณในการจัดกลุ่มได้ดังรูปที่ 4.18

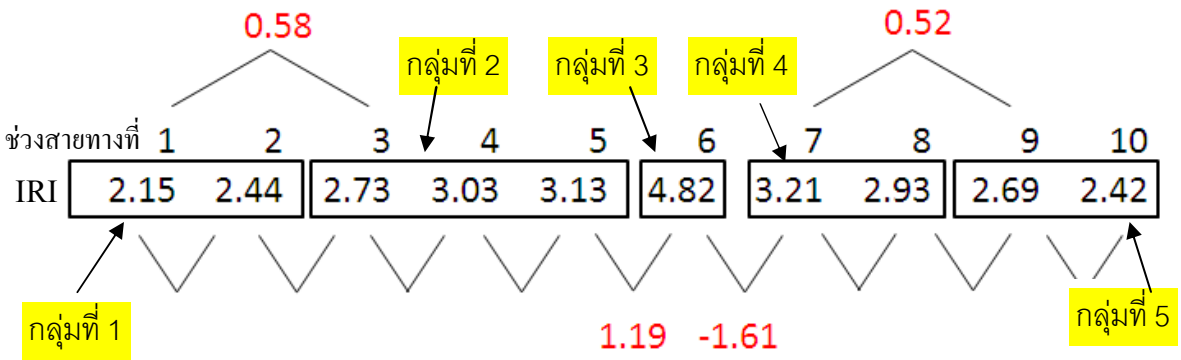

รูปที่ 4.18 ตัวอย่างการจัดกลุ่มสายทางโดยพิจารณาจากค่า IRI

จากรูปที่ 4.18 มีตัวอย่างสายทางทั้งหมด 10 ช่วง แต่ละช่วงมีค่า IRI แตกต่างกัน และกำหนดเงื่อนไขในการจัดกลุ่ม คือ ผลต่างของค่า IRI ที่มากที่สุด กับ น้อยที่สุดในกลุ่มเดียวกัน ไม่เกิน 0.5 เมตร/กิโลเมตร ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเห็นว่าช่วงสายทางที่ 3 ไม่สามารถรวมกลุ่มกับ ช่วงสายทางที่ 1 และ 2 ได้ เนื่องจากผลต่างระหว่างค่า IRI ของช่วงสายทางที่ 1 และ 3 มีค่าเท่ากับ 0.58 จากเงื่อนไขดังกล่าวสามารถแบ่งกลุ่มสายทางได้ทั้งหมด 5 กลุ่มดังรูปที่ข้างต้น

4.7.2 การพัฒนาให้โปรแกรมสามารถวิเคราะห์แผนซ่อมบำรุงจากการกำหนดเงื่อนไขค่า IRI เป้าหมายได้

จากที่กล่าวถึงการวิเคราะห์แผนงานโดยวิธี Optimization ในหัวข้อที่ 4.6 ข้างต้น ระบบ TPMS ได้ออกแบบให้ผู้ใช้สามารถวิเคราะห์แผนงบประมาณซ่อมบำรุงได้จากการกำหนดค่า IRI เป้าหมายในแต่ละปี เป็นระยะเวลา 1-10 ปี โดยโปรแกรมจะคำนวณงบประมาณทั้งที่ต้องใช้และแนะนำวิธีการซ่อมบำรุงในแต่ละสายทางให้ แสดงหน้าจอตัวอย่างการกำหนดค่า IRI เป้าหมาย ดังรูปที่ 4.19 ซึ่งกำหนดค่า IRI เป้าหมายในแต่ละปีนั้นสามารถกำหนดค่าได้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการกำหนดนโยบายของผู้วิเคราะห์

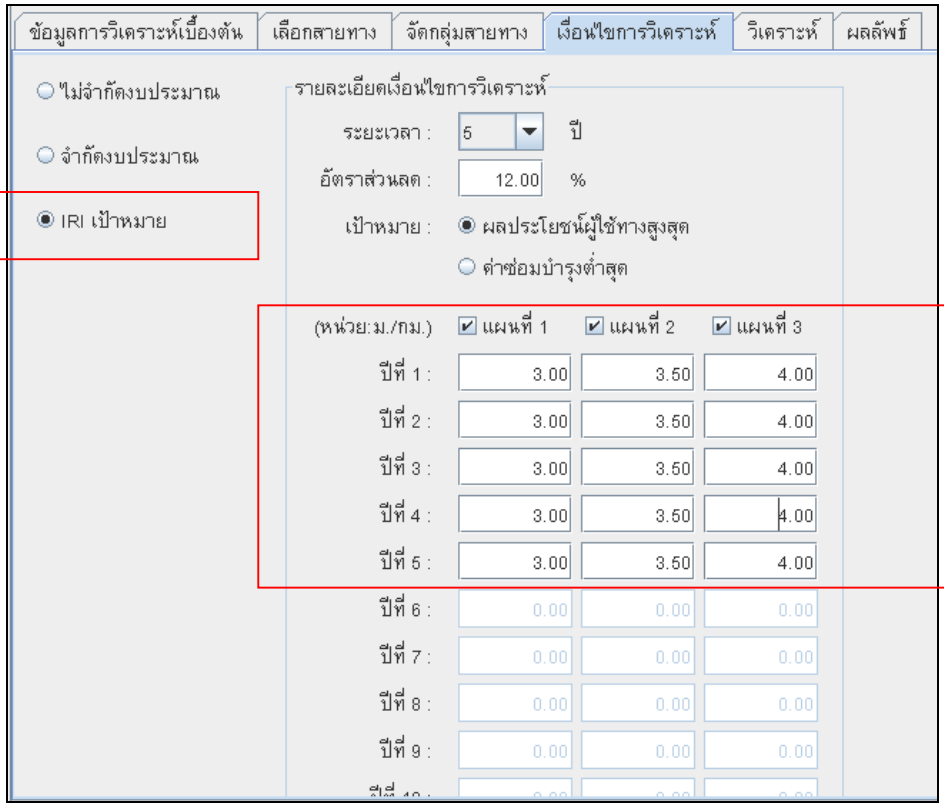

รูปที่ 4.19 หน้าจอการกำหนดค่า IRI เป้าหมายในแต่ละปีก่อนการวิเคราะห์

4.7.3 การบันทึกระหว่างการวิเคราะห์และการบันทึกผลการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้งานต่อไป

การบันทึกรูปแบบการวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์นั้น ผู้วิเคราะห์ต้องกำหนดชื่อไฟล์การวิเคราะห์ก่อนในเมนู “การวิเคราะห์เบื้องต้น” ซึ่งโปรแกรมจะบันทึกชื่อของผู้วิเคราะห์และวันที่วิเคราะห์ให้อัตโนมัติตามรหัสการ Login เข้าสู่ระบบ แสดงหน้าจอการตั้งชื่อการวิเคราะห์ของโปรแกรมดังรูปที่ 4.20 หลังจากที่ผู้วิเคราะห์ได้กำหนดเงื่อนไขการวิเคราะห์ต่างๆ และได้สั่งให้โปแกรมประมวลผลแล้ว เมื่อโปรแกรมวิเคราะห์เสร็จ ผู้ใช้สามารถบันทึกรูปแบบการวิเคราะห์เพื่อเก็บไว้สำหรับนำกลับมาวิเคราะห์ใหม่ได้โดยกดปุ่ม

ในหน้าจอการวิเคราะห์ แสดงดังรูปที่ 4.21

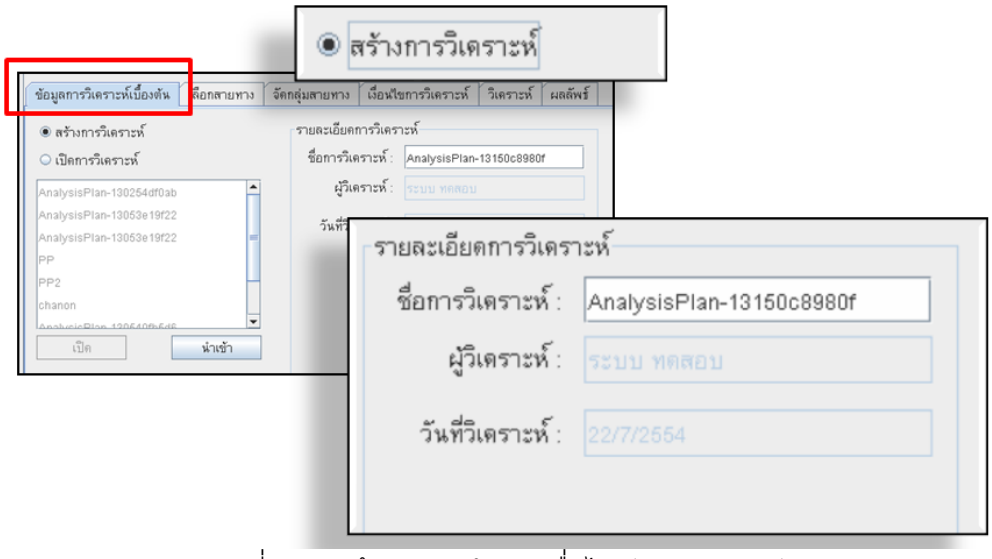

รูปที่ 4.20 หน้าจอการกำหนดชื่อไฟล์การวิเคราะห์

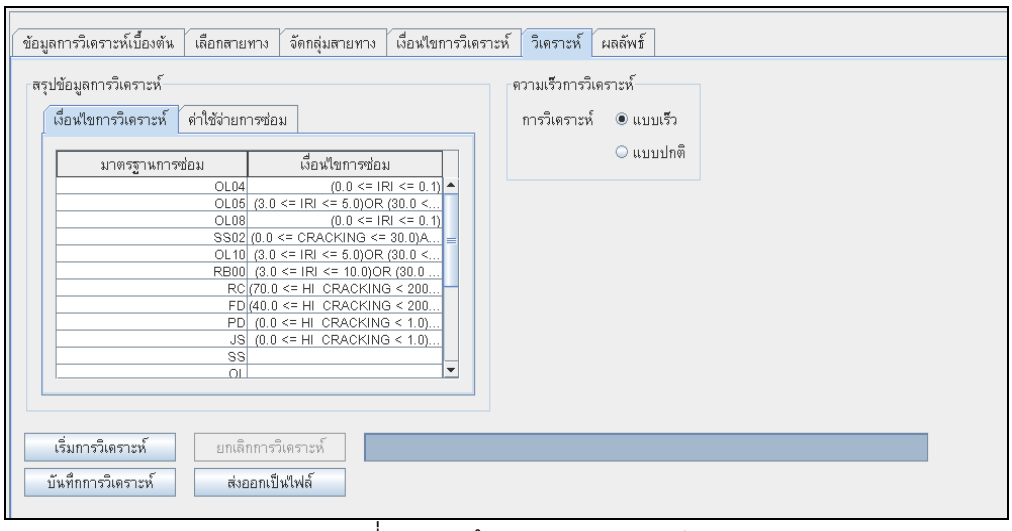

รูปที่ 4.21 หน้าจอการวิเคราะห์

4.7.4 การส่งต่อผลการวิเคราะห์ จากแขวงการทาง/สำนักงานบำรุงทาง สู่สำนักทางหลวง/สำนักงานทางหลวง และสำนักบริหารบำรุงทาง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของแผนงานบำรุงทาง

ที่ปรึกษาได้ออกแบบฟังก์ชั่นการรวมแผนงานออกแบบมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ในส่วนกลางสามารถนำผลการวิเคราะห์ของแผนงานบำรุงรักษาประจำปีของแต่ละแขวงมารวมกัน โดยสามารถเรียกดูได้แบบเรียงตามรหัสสายทางและเรียงตามค่า B/C นอกจากนั้นสามารถส่งออกการรวมแผนงานดังกล่าวในรูปแบบ Excel File เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ต่อหรือทำเอกสารรายงานต่อไปได้ โดยมีขั้นตอนการใช้งานดังนี้

1. กดปุ่มเมนู

ตำแหน่งที่ 1 ในรูปที่ 4.22
2. เลือกแผนงานในแขวงที่ต้องการ ตำแหน่งที่ 2 ในรูปที่ 4.22
3. กดปุ่มดึงข้อมูล ตำแหน่งที่ 3 โปรแกรมจะแสดงผลดังรูปที่ 4.23 และ 4.24
4. เรียงแผนงานที่รวมกันได้ตามรหัสสายทางและตามค่า B/C
5. กรณีกดปุ่ม “ส่งออกข้อมูล” โปรแกรมจะแสดงผลดังรูปที่ 4.25 เพื่อเลือกที่อยู่ในการจัดเก็บ

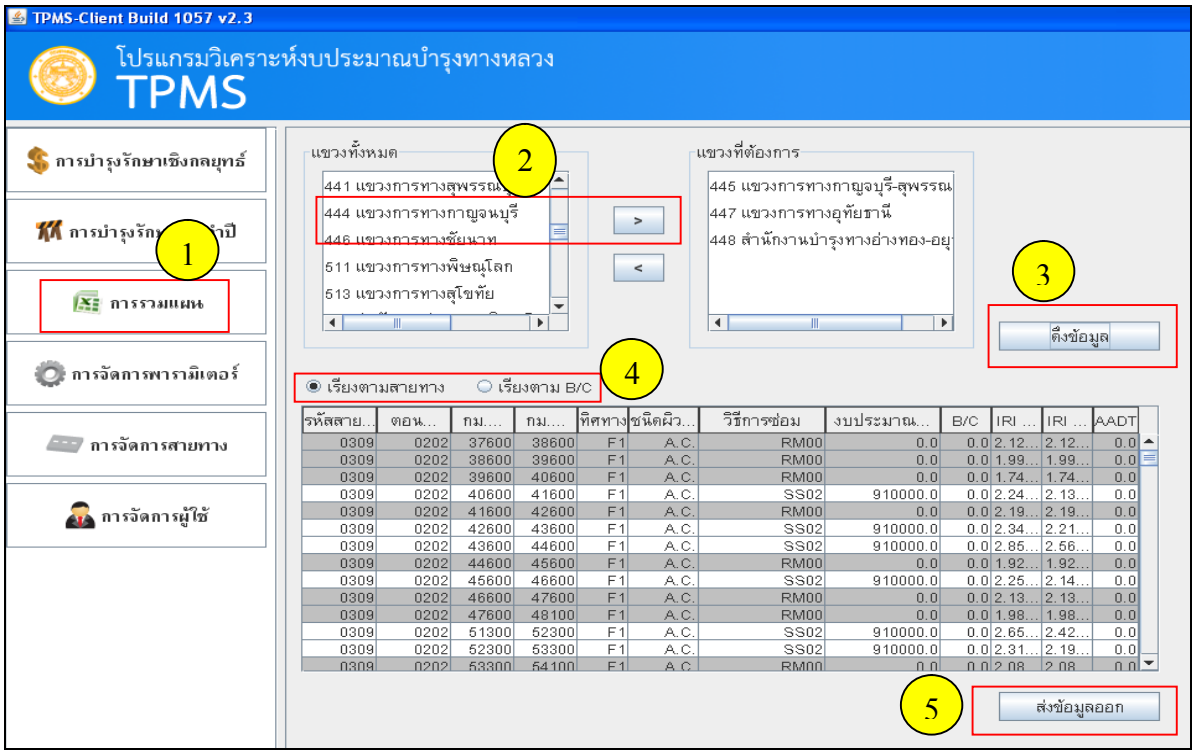

รูปที่ 4.22 หน้าจอการรวมแผนงาน

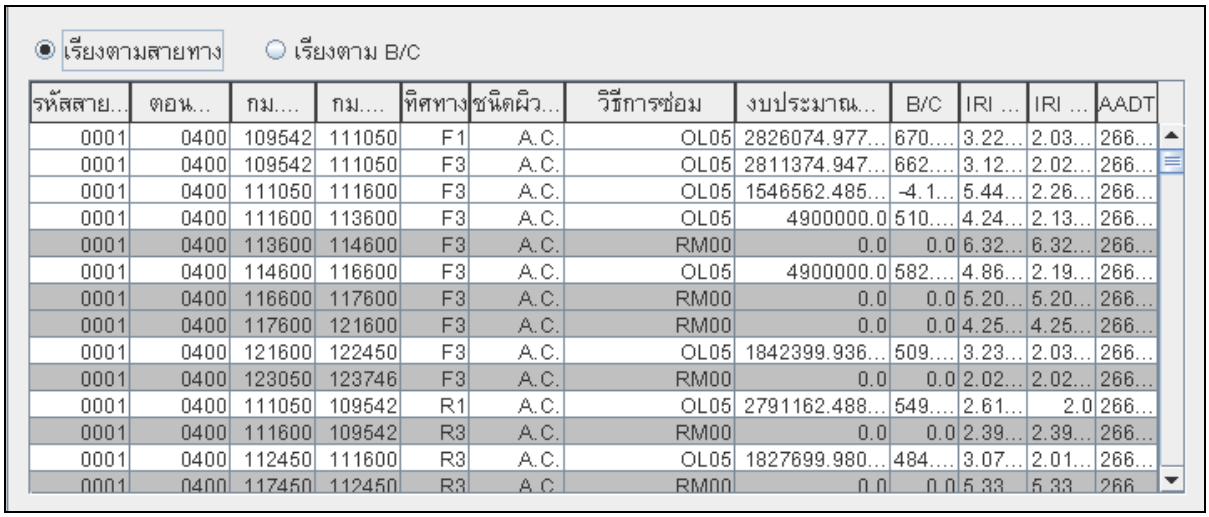

รหัสสาย...	ตอน...	กม....	กม....	ทิศทาง	ชนิดผิว...	วิธีการซ่อม	งบประมาณ...	B/C	IRI ...	IRI ...	AADT
0001	0400	109542	111050	F1	A.C.	OL05	2826074.977...	670....	3.22...	2.03...	266...
0001	0400	109542	111050	F3	A.C.	OL05	2811374.947...	662....	3.12...	2.02...	266...
0001	0400	111050	111600	F3	A.C.	OL05	1546562.485...	-4.1...	5.44...	2.26...	266...
0001	0400	111600	113600	F3	A.C.	OL05	4900000.0	510....	4.24...	2.13...	266...
0001	0400	113600	114600	F3	A.C.	RM00	0.0	0.0	6.32...	6.32...	266...
0001	0400	114600	116600	F3	A.C.	OL05	4900000.0	582....	4.86...	2.19...	266...
0001	0400	116600	117600	F3	A.C.	RM00	0.0	0.0	5.20...	5.20...	266...
0001	0400	117600	121600	F3	A.C.	RM00	0.0	0.0	4.25...	4.25...	266...
0001	0400	121600	122450	F3	A.C.	OL05	1842399.936...	509....	3.23...	2.03...	266...
0001	0400	123050	123746	F3	A.C.	RM00	0.0	0.0	2.02...	2.02...	266...
0001	0400	111050	109542	R1	A.C.	OL05	2791162.488...	549....	2.61...	2.0	266...
0001	0400	111600	109542	R3	A.C.	RM00	0.0	0.0	2.39...	2.39...	266...
0001	0400	112450	111600	R3	A.C.	OL05	1827699.980...	484....	3.07...	2.01...	266...
0001	0400	117450	112450	R3	A.C.	RM00	0.0	0.0	5.33	5.33	266

รูปที่ 4.23 ตัวอย่างการแสดงผลการรวมแผนงานเรียงตามรหัสสายทาง

รหัสสาย...	ตอน...	กม....	กม....	ทิศทาง	ชนิดผิว...	วิธีการซ่อม	งบประมาณ...	B/C	IRI ...	IRI ...	AADT
0001	0400	109542	111050	F1	A.C.	OL05	2826074.977...	670....	3.22...	2.03...	266...
0001	0400	109542	111050	F3	A.C.	OL05	2811374.947...	662....	3.12...	2.02...	266...
0001	0400	114600	116600	F3	A.C.	OL05	4900000.0	582....	4.86...	2.19...	266...
0001	0400	123746	123050	R3	A.C.	OL05	1908549.961...	565....	4.22...	2.13...	266...
0001	0400	111050	109542	R1	A.C.	OL05	2791162.488...	549....	2.61...	2.0	266...
0001	0400	111600	113600	F3	A.C.	OL05	4900000.0	510....	4.24...	2.13...	266...
0001	0400	121600	122450	F3	A.C.	OL05	1842399.936...	509....	3.23...	2.03...	266...
0001	0400	112450	111600	R3	A.C.	OL05	1827699.980...	484....	3.07...	2.01...	266...
0033	0101	102000	103000	F2	A.C.	OL05	2450000.0	388....	4.67...	2.17...	133...
0033	0101	104000	105000	F2	A.C.	OL05	2450000.0	388....	4.58...	2.16...	133...
0033	0101	105833	104833	R2	A.C.	OL05	2450000.0	384....	3.34...	2.04...	133...
0033	0101	105000	106000	F2	A.C.	OL05	2450000.0	372....	3.70...	2.08...	133...
0033	0101	101000	102000	F2	A.C.	OL05	2450000.0	367....	3.57...	2.06...	133...
0323	0202	101000	100927	R2	A.C.	RR00	243459.9916	157	6.5	1.8	501

รูปที่ 4.24 ตัวอย่างการแสดงผลการรวมแผนงานเรียงตามค่า B/C

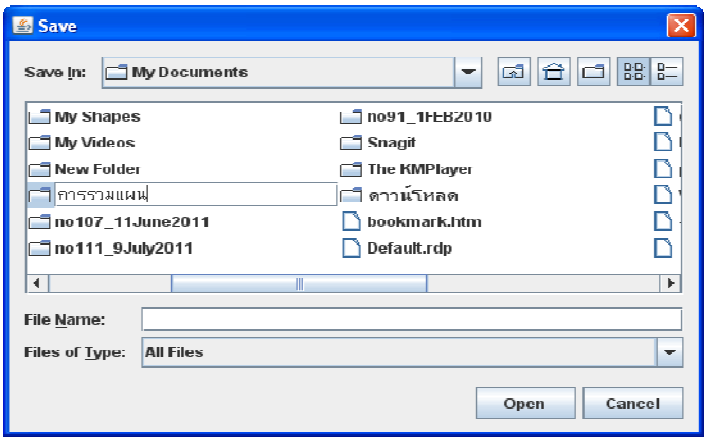

รูปที่ 4.25 หน้าจอแสดงการเลือกที่อยู่สำหรับจัดเก็บการส่งออกข้อมูลการรวมแผน

4.7.5 การส่งผลการวิเคราะห์เข้ามายังโปรแกรมสารสนเทศแผนรายประมาณการ (Online Plan)

คณะที่ปรึกษาได้ออกแบบให้สามารถส่งออกข้อมูลผลการวิเคราะห์บำรุงรักษาประจำปี (Export Data) ไปเป็นข้อมูลนำเข้า (Input Data) สำหรับระบบ Online Plan โดยโปรแกรมจะส่งวิธีการซ่อมบำรุงที่โปรแกรมแนะนำ ราคาค่าซ่อมบำรุง ค่า IRI และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C Ratio) หลังการซ่อม ซึ่งหากผู้ใช้ตรวจสอบและต้องการส่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปยังระบบ Online Plan สามารถส่งได้จากหน้าของผลการวิเคราะห์แผนงานบำรุงรักษาประจำปี ดังรูปที่ 4.26 ข้อมูลผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะถูกบันทึกและจัดเก็บไว้ที่ Application Server เพื่อเตรียมให้ระบบ Online Plan สืบเรียกต่อไป

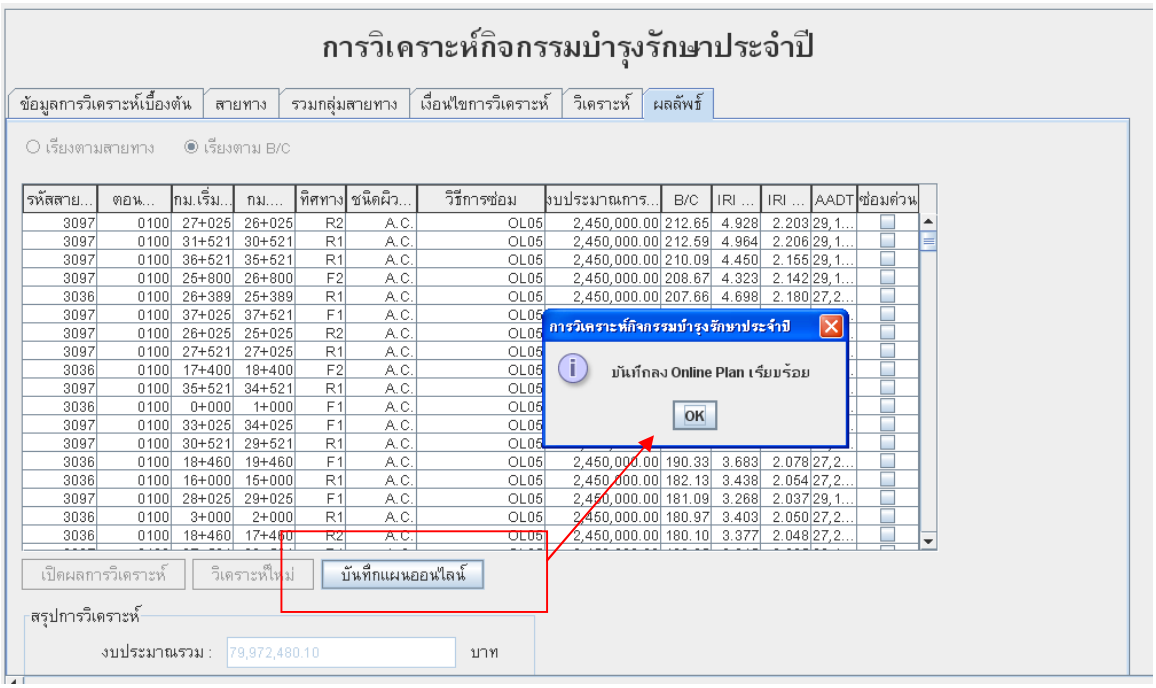

รูปที่ 4.26 หน้าจอแสดงผลการวิเคราะห์เพื่อบันทึกไปยังระบบ Online Plan

4.7.6 การแสดงและสรุปผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น (Road User Benefits) จากการดำเนินการซ่อมบำรุงสายทาง

จากวิธีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางในหัวข้อที่ 3.5 ผลการคำนวณทั้งหมดจะแสดงเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางและอัตราผลประโยชน์ต่อต้นทุนหลังการซ่อม (B/C) ในรายงานสรุปงบประมาณในแต่ละแผนกับค่า IRI ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี แสดงดังรูปที่ 4.27 โดยที่

ผลประโยชน์ของผู้ใช้ทางคำนวณจากค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางที่ลดลงเทียบกับกรณีที่เป็นการบำรุงปกติ

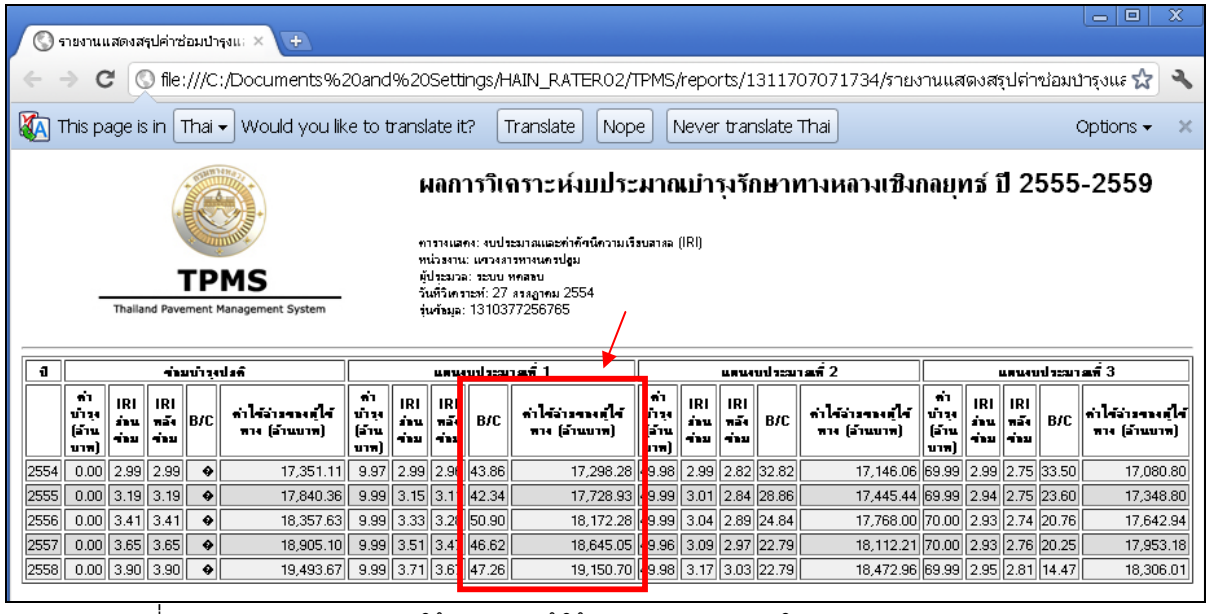

ปี	ซ่อมบำรุงปกติ					แผนงบประมาณที่ 1					แผนงบประมาณที่ 2					แผนงบประมาณที่ 3				
	ค่าบำรุง (ล้านบาท)	IRI ส่วนซ่อม	IRI หลังซ่อม	B/C	ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทาง (ล้านบาท)	ค่าบำรุง (ล้านบาท)	IRI ส่วนซ่อม	IRI หลังซ่อม	B/C	ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทาง (ล้านบาท)	ค่าบำรุง (ล้านบาท)	IRI ส่วนซ่อม	IRI หลังซ่อม	B/C	ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทาง (ล้านบาท)	ค่าบำรุง (ล้านบาท)	IRI ส่วนซ่อม	IRI หลังซ่อม	B/C	ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทาง (ล้านบาท)
2554	0.00	2.99	2.99	◆	17,351.11	9.97	2.99	2.96	43.86	17,298.28	9.98	2.99	2.82	32.82	17,146.06	69.99	2.99	2.75	33.50	17,080.80
2555	0.00	3.19	3.19	◆	17,840.36	9.99	3.15	3.11	42.34	17,728.93	9.99	3.01	2.84	28.86	17,445.44	69.99	2.94	2.75	23.60	17,348.80
2556	0.00	3.41	3.41	◆	18,357.63	9.99	3.33	3.26	50.90	18,172.28	9.99	3.04	2.89	24.84	17,768.00	70.00	2.93	2.74	20.76	17,642.94
2557	0.00	3.65	3.65	◆	18,905.10	9.99	3.51	3.47	46.62	18,645.05	9.96	3.09	2.97	22.79	18,112.21	70.00	2.93	2.76	20.25	17,953.18
2558	0.00	3.90	3.90	◆	19,493.67	9.99	3.71	3.61	47.26	19,150.70	9.98	3.17	3.03	22.79	18,472.96	69.99	2.95	2.81	14.47	18,306.01

รูปที่ 4.27 รายงานแสดงค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทางและค่า B/C ในรูปแบบงบประมาณต่างๆ

4.7.7 การกำหนดราคาต่อหน่วยของค่าบำรุงรักษาแต่ละลักษณะงานและสามารถบันทึกได้

การกำหนดราคาต่อหน่วยของค่าบำรุงรักษาแต่ละลักษณะงาน สามารถปรับแก้ค่าได้จาก เมนู “ค่าใช้จ่ายในการซ่อม” โดยผู้ใช้งานระดับส่วนกลางหรือผู้ดูแลระบบสามารถแก้ไขค่าซ่อมบำรุงต่างๆ ในระดับประเทศ ระดับเขต และระดับแขวง ได้จากตารางในหน้าจอโปรแกรมดังรูปที่ 4.28 เมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยให้กดปุ่มบันทึก เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไข

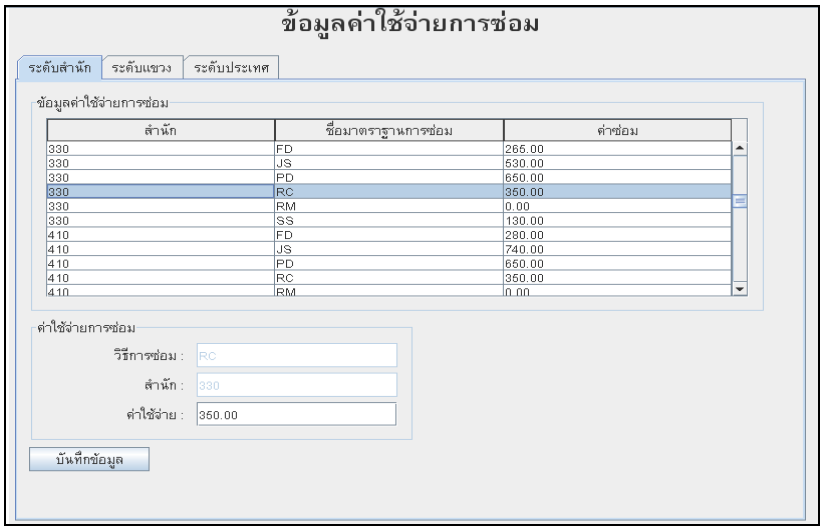

รูปที่ 4.28 หน้าจอการปรับแก้ราคาค่าซ่อมบำรุงประเภทต่างๆ ในแต่ละพื้นที่

4.7.8 **การปรับแก้ค่าคงที่ของสมการ** (Model Calibration)

การปรับแก้ค่าคงที่ของสมการในการการศึกษาโครงการนี้มุ่งเน้นที่แบบจำลองการทำนายค่า IRI เนื่องจากค่า IRI เป็นพารามิเตอร์หลักที่ส่งผลกระทบถึงแบบจำลองค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ทาง แบบจำลองผลกระทบหลังการซ่อม ตลอดจนงบประมาณค่าซ่อมบำรุง นอกจากนั้นปัจจุบันกรมทางหลวงมีนโยบายการจัดเก็บข้อมูล IRI อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นหากสามารถปรับแก้สมการการทำนายค่า IRI ให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้นก็จะส่งผลให้ผลการวิเคราะห์แผนงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากหัวข้อที่ 3.4 จะเห็นว่า ค่า KPG เป็น ค่าสัมประสิทธิ์ที่สำคัญในแบบจำลองการทำนายค่า IRI ของผิวทางลาดยาง ถ้าค่า KGP มากขึ้นจะส่งผลให้อัตราการเสื่อมสภาพของค่า IRI สูงมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันค่าที่ใช้ในแบบจำลองนี้ได้ทำการปรับแก้จากข้อมูล IRI ของกรมทางทางหลวงที่ผ่านมา ดังนั้นหากในอนาคตมีการศึกษาหรือปรับแก้ค่าตามข้อมูลที่ได้รับในอนาคต ผู้ใช้สามารถนำมาแก้ไขได้ในหน้าจอโปรแกรมดังรูปที่ 4.29 โดยโปรแกรมได้จัดกลุ่มของค่า KGP ตาม ภาค อายุของสายทางและปริมาณการจราจร หากแก้ไขค่าแล้วให้กดปุ่มบันทึก เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่แก้ไข

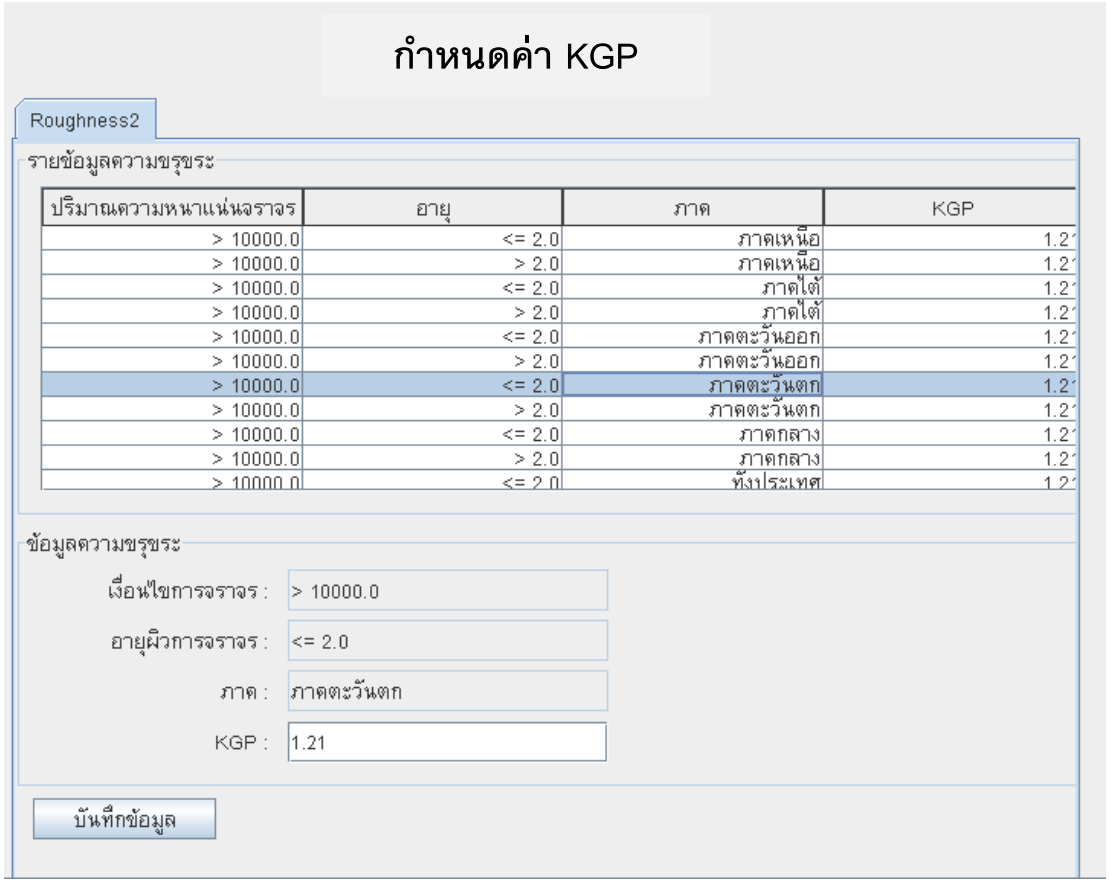

รูปที่ 4.29 หน้าจอการปรับแก้ ค่า KGP ของแบบจำลองการทำนายค่า IRI ผิวทางลาดยาง

4.7.9 การนำเข้า (Import) รายการสายทาง ในรูปแบบ Excel Template สำหรับการวิเคราะห์ และส่งออก (Export) ข้อมูลในรูปแบบ Excel หรือรูปแบบอื่นๆ

โปรแกรม TPMS สามารถนำเข้าข้อมูลสายทางได้ตามการคัดเลือกของผู้ใช้ 2 วิธีคือ

1) คัดเลือกสายทางทางจากหน้าจอโปรแกรม ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น
2) นำเข้าจาก Excel File ที่ผู้ใช้คัดเลือกสายทางไว้แล้ว โดยมีรูปแบบที่ดังตารางที่ 4.7 และนำเข้า Excel File ได้จากเมนู “โครงข่ายทางที่ผู้ใช้กำหนดเอง” ดังรูปที่ 4.30

ตารางที่ 4.7 รูปแบบ Excel file สำหรับนำเข้าข้อมูลสายทาง

รหัสเขต	รหัสแขวง	รหัสสายทาง	ตอนควบคุม	กม เริ่มต้น	กม สิ้นสุด
520	521	1	100	230300	238000
520	521	1	100	314000	358000
520	521	1	100	230300	238000
520	521	1	100	230300	238000
520	523	24	100	230300	238000
520	523	24	100	230300	238000
520	523	24	100	230300	238000

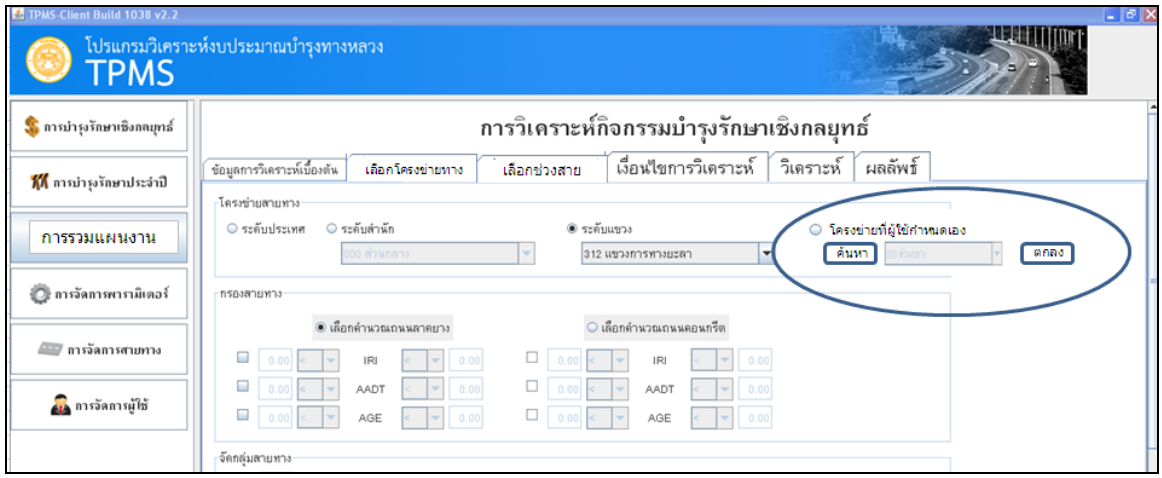

รูปที่ 4.30 หน้าจอการนำเข้าข้อมูลโครงข่ายทางที่ผู้ใช้กำหนดเอง

สำหรับวิธีการใช้งานระบบสามารถดูรายละเอียดขั้นตอนการใช้งานต่างๆ ได้ในคู่มือการใช้งานระบบ TPMS และคู่มือการดูแลรักษาระบบ TPMS

4.8 สรุปภาพรวมระบบและผลการวิเคราะห์แผนงบประมาณซ่อมบำรุงทางโดย TPMS

4.8.1 สรุปภาพรวมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ TPMS

ปัจจุบันระบบบริหารงานบำรุงทางหลวง (TPMS) ได้ดำเนินงานพัฒนาโปรแกรมครบถ้วนตามกรอบของการพัฒนาและกำลังดำเนินการทดสอบระบบ ซึ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ TPMS ในโครงการนี้ สามารถสรุปภาพรวมการพัฒนาได้ 7 ประเด็นหลัก คือ

1) ได้พัฒนาปรับปรุงสถาปัตยกรรมของระบบให้อยู่ในรูปแบบ Three-tiers Client Server โดยสามารถให้บริการแก่ผู้ใช้งานได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น และความปลอดภัยของข้อมูลที่เครื่องแม่ข่ายสูงมากขึ้น
2) ผู้ใช้สามารถคัดเลือกและเตรียมข้อมูลสายทางก่อนการวิเคราะห์ได้ยืดหยุ่นมากว่าเดิม ซึ่งการคัดเลือกสายางนั้นอยู่ในรูปแบบ Dynamic Segmentation ระบบจะทำการคำนวณและประเมินสภาพความเสียหายเฉลี่ยให้ใหม่ในกรณีที่มีการรวมกลุ่มช่วงสายทาง
3) มีแบบจำลองการทำนายสภาพผิวทางคอนกรีตและเกณฑ์การตัดสินใจในการซ่อมบำรุงที่สอดคล้องกับลักษณะการทำงานของกรมทางหลวง เพื่อรองรับการวิเคราะห์วางแผนงานซ่อมบำรุงผิวทางคอนกรีตได้
4) สามารถบันทึก ส่งออกและนำเข้าข้อมูลผลการวิเคราะห์ ทำให้สะดวกในการเรียกกลับมาวิเคราะห์มากขึ้น
5) มีรายงานสำหรับแสดงผลประโยชน์หลังการซ่อม (Road User Benefits) เพื่อให้ผู้วิเคราะห์งานสามารถตัดสินใจวางแผนงานซ่อมบำรุงได้ง่ายยิ่งขึ้น
6) สามารถการปรับแก้ค่าคงที่ในแบบจำลองเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่มีผลการศึกษาในอนาคต
7) โปรแกรมสามารถปรับแก้ราคาค่าซ่อมบำรุงในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้ราคาค่าซ่อมบำรุงต่างๆ สอดคล้องกับต้นทุนค่าซ่อมบำรุงในแต่ละพื้นที่ โดยที่ที่เจ้าหน้าที่สามารถปรบแก้ได้ง่ายจากหน้าจอโปรแกรม

แสดงภาพรวมของการเพิ่มประสิทธิภาพดังรูปที่ 3.28 ในส่วนของการวิเคราะห์แผนงานซ่อมบำรุงรักษาเชิงกลยุทธ์และบำรุงรักษาประจำปีนั้น ปัจจุบันกำลังดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำแผนซึ่งจะนำเสนอในรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

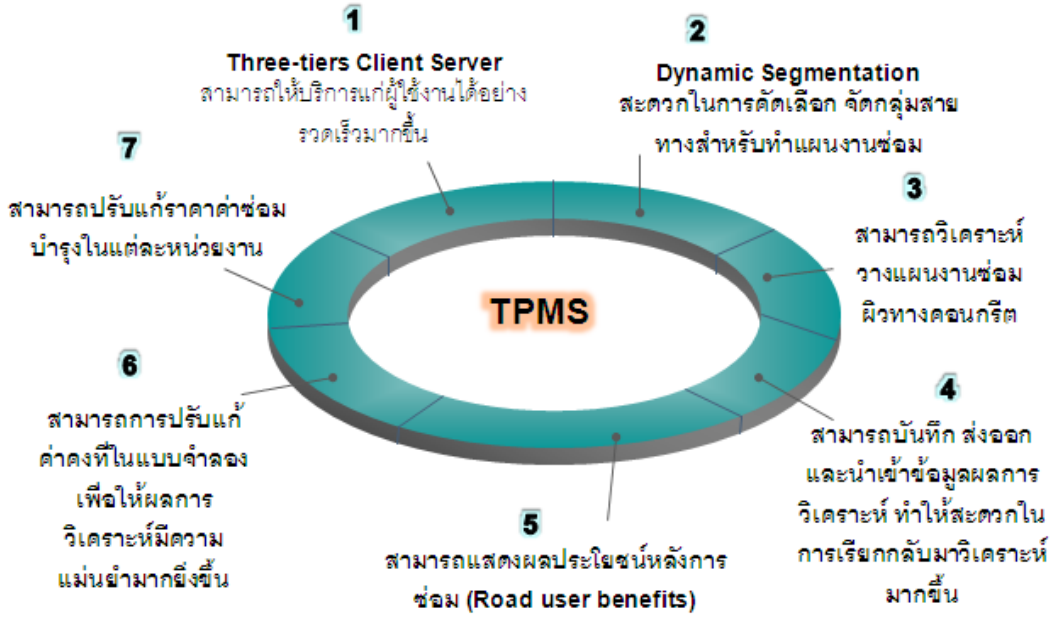

รูปที่ 4.31 ภาพรวมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ TPMS

4.8.2 ผลการวิเคราะห์แผนงานซ่อมบำรุงโดยระบบ TPMS